

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Curriculum disciplinar

Arte

Niveluri de studii: primar, gimnazial, liceal

Chișinău 2026

Aprobat prin decizia Consiliului Național pentru Curriculum nr. ... din

Aprobat prin Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. ... din

Coordonatori, Ministerul Educației și Cercetării:

- Valentina OLARU, Secretară de Stat, doctor în pedagogie.
- Corina LUNGU, șefă Direcția politici curriculare în învățământul general.
- Lilia CÎRLAN, consultant, Direcția politici curriculare în învățământul general.

Expert național:

- Anatol GREMALACHI, doctor habilitat, profesor universitar.

Grupul de lucru:

- Daniela COTOVIȚAIA, coordonator la disciplină, doctor în științe ale educației, grad didactic superior, director, Școala de Arte „V. Poleakov”, mun. Chișinău.
- Mariana VACARCIUC, expert curricular, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, UPS „Ion Creangă”, mun. Chișinău.
- Zinaida URSU, expert curricular, profesor școlar, grad didactic superior, director adjunct, Școala de Arte „V. Poleakov”, mun. Chișinău.
- Lilia CARP, expert curricular, profesor școlar, grad didactic superior, director adjunct, Instituția Publică Liceul Teoretic „C. Negruzzi”, mun. Chișinău.
- Lucia PARCALAB, expert curricular, profesor școlar, grad didactic unu, Instituția Publică Liceul Teoretic cu Profil de Arte „Mihail Berezovschi”, mun. Chișinău.
- Mariana POPOV, expert curricular, profesor școlar, grad didactic superior, director adjunct, Liceul Teoretic Țipala, r. Ialoveni.
- Veronica JOSAN-ADOMNIȚA, expert curricular, profesor școlar, grad didactic unu, Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu”, Orhei.

Cuprins

1. Preliminarii	4
2. Concepția disciplinei.....	5
3. Administrarea disciplinei	10
4. Competențe specifice disciplinei	10
5. Unități de învățare.....	13
Clasa I-a	13
Clasa a II-a	20
Clasa a III-a	28
Clasa a IV-a	37
Clasa a V-a	46
Clasa a VI-a	55
Clasa a VII-a	64
Clasa a VIII-a	73
Clasa a IX-a	84
6. Bibliografie	95

1. Preliminarii

Baza normativă și strategică

Curriculumul școlar la disciplina „Arte” (în continuare *disciplina*), elaborat pentru nivelurile primar și gimnazial, este fundamentat pe prevederile Ordinului Ministrului Educației și Cercetării nr. 2085/2025 „Cu privire la dezvoltarea curriculară la disciplinele școlare din învățământul general” și pe cadrul normativ și strategic al sistemului educațional din Republica Moldova.

Documentele de referință care stau la baza elaborării curriculumului sunt:

- Codul Educației al Republicii Moldova (nr. 152 din 17 iulie 2014) – asigură cadrul legal pentru organizarea procesului educațional și formarea competențelor-cheie ale elevilor;
- Strategia Națională „Educația 2030” – orientează dezvoltarea sistemului educațional prin modernizarea curriculumului și centrarea pe competențe;
- Concepția dezvoltării curriculumului școlar (2025) – fundamentează procesul de revizuire și modernizare curriculară;
- Cadrul de Referință al Curriculumului Național (2025) – stabilește profilul absolventului, competențele-cheie și principiile organizării curriculare.

La nivel internațional, curriculumul disciplinei este corelat cu Cadrul european al competențelor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și cu Cadrul de competențe pentru cultură democratică al Consiliului Europei, asigurând compatibilitatea cu orientările educaționale europene.

Rolul disciplinei „Arte” în Curriculumul Național

Disciplina „Arte” are un rol esențial în dezvoltarea integrală a personalității elevului și în formarea culturii estetice, a sensibilității artistice și a competențelor de receptare, interpretare, creație, reflecție și transfer al experiențelor artistice.

Disciplina contribuie la:

- dezvoltarea capacității de exprimare prin diverse limbaje artistice;
- formarea unei raportări reflexive și critice la fenomenele artistice;
- valorificarea patrimoniului cultural național și universal;
- consolidarea identității culturale în contextul diversității valorilor artistice contemporane.

Prin abordarea integrată a artelor, disciplina depășește modelul tradițional al studierii separate a domeniilor artistice și promovează o viziune formativă în care experiența artistică devine componentă importantă a dezvoltării cognitive, afective și sociale a elevului.

Funcțiile disciplinei

Disciplina îndeplinește următoarele funcții fundamentale:

- Funcția formativă – dezvoltă creativitatea, imaginația, gândirea critică, inteligența emoțională, sensibilitatea estetică și capacitatea de reflecție asupra experiențelor personale și sociale.

- Funcția culturală – asigură cunoașterea, valorificarea și transmiterea patrimoniului cultural național și universal, cultivând respectul față de diversitatea expresiilor artistice și culturale.
- Funcția socială – contribuie la dezvoltarea empatiei, dialogului intercultural, incluziunii și coeziunii sociale în cadrul activităților și proiectelor artistice.
- Funcția aplicativă – facilitează transferul competențelor artistice în contexte variate de viață, educaționale și profesionale, inclusiv în domeniul industriilor culturale și creative.

Relevanța socială și actualitatea disciplinei

Actualitatea disciplinei este determinată de necesitatea dezvoltării competențelor specifice societății contemporane: creativitate, comunicare, colaborare, adaptabilitate, gândire critică și capacitate de inovare.

Prin valorificarea elementelor patrimoniului cultural al Republicii Moldova – precum cobza, scoarța, cămașa cu alțiță, dansurile și obiceiurile populare – disciplina contribuie la consolidarea identității culturale și la dezvoltarea interesului pentru domeniile creative, stimulând inițiativa, antreprenoriatul artistic și orientarea vocațională a elevilor.

Educația prin artă sprijină formarea competențelor pentru viață, a cetățeniei active și globale prin proiecte artistice care promovează:

- valorile democratice;
 - respectul pentru diversitate;
 - incluziunea socială;
 - responsabilitatea față de patrimoniu și mediul înconjurător
- Percepția socială asupra disciplinei se fundamentează pe caracterul său formativ și aplicativ, evidențiind legătura dintre educația artistică, dezvoltarea cognitivă, echilibrul emoțional și succesul personal și profesional.

Disciplina dezvoltă legături interdisciplinare și transdisciplinare cu un spectru larg de discipline școlare, contribuind la asigurarea unui demers educațional integrat.

Contribuția disciplinei la formarea profilului absolventului

Disciplina contribuie la realizarea profilului absolventului prin dezvoltarea competențelor-cheie și a valorilor necesare integrării active în societate.

În această perspectivă, educația estetică este esențială, deoarece dezvoltă capacitatea elevului de a percepe, înțelege și aprecia frumosul în artă, natură și viața socială, contribuind la cultivarea discernământului în domeniul artelor, a receptivității culturale și a unei raportări reflexive la experiența artistico-estetică.

2. Concepția disciplinei

Concepția disciplinei „Arte” reprezintă documentul strategic de referință care fundamentează viziunea, misiunea, finalitățile și orientările pedagogice ale educației artistice pentru învățământul primar și gimnazial. Aceasta promovează o schimbare de paradigmă de la studiul separat al disciplinelor artistice la o abordare curriculară integrată, centrată pe formarea competențelor, a valorilor și a experiențelor autentice de învățare. Disciplina este concepută ca

un domeniu curricular integrat, care valorifică complementaritatea educației muzicale, plastice, teatrale și coregrafice. Demersul didactic este orientat spre receptarea, interpretarea, explorarea, creația și reflecția artistică, oferind elevilor contexte de învățare prin experiență și exprimare personală. Cunoștințele artistice reprezintă un suport pentru dezvoltarea competențelor și pentru înțelegerea fenomenului artistic în relație cu viața, cultura și societatea.

Viziunea disciplinei promovează formarea unei personalități creative, sensibile și autonome, capabile să înțeleagă, să valorifice și să creeze expresii artistice în contexte diverse. Prin integrarea limbajelor muzicale, plastice, teatrale și coregrafice, educația artistică dezvoltă cultura estetică, gândirea critică, creativitatea și dialogul intercultural, contribuind la afirmarea identității personale și culturale și la participarea activă la viața comunității.

Misiunea disciplinei este de a oferi un parcurs educațional unitar, care transformă experiența estetică într-un instrument de explorare a sinelui și a realității, facilitând elevului accesul la limbajul universal al expresiei umane. Disciplina facilitează înțelegerea limbajelor artistice, stimulează exprimarea autentică și creativă, cultivă sensibilitatea estetică și responsabilitatea culturală și formează elevi capabili să valorifice patrimoniul național și universal și să participe conștient la viața culturală și socială contemporană.

Concepția disciplinei se întemeiază pe următoarele principii: cunoașterea artistică ca formă simbolică și experiențială, unitatea dimensiunilor senzoriale, cognitive și afective ale învățării, interdisciplinaritatea, constructivismul educațional, creativitatea și libertatea de exprimare, precum și valorizarea identității și diversității culturale. Sistemul de valori promovat include libertatea de exprimare, autenticitatea, sensibilitatea artistică, creativitatea, respectul pentru diversitate, responsabilitatea socială și valorizarea patrimoniului cultural național și universal. Aceste valori sunt integrate transversal în competențele specifice și în procesul didactic, care prioritizează explorarea, colaborarea, creația, interpretarea și reflecția, iar evaluarea are un caracter preponderent formativ, autentic și orientat spre progres. Arhitectura curriculară este unitară și interdisciplinară, oferind un cadru conceptual comun pentru educația muzicală, plastică, teatrală și coregrafică. Aceasta respectă specificul fiecărui limbaj artistic, stimulează transferul competențelor între domenii și susține înțelegerea fenomenului artistic ca expresie complexă a culturii și a experienței umane.

Organizarea curriculumului este structurată în jurul a patru dimensiuni formative, care asigură progresia dezvoltării competențelor artistice pe întreg parcursul școlar:

Alfabetizare artistică – formarea culturii artistice de bază și a capacității de receptare.

Limbaj artistic – înțelegerea și utilizarea elementelor de expresie specifice diferitelor arte.

Experiența artistică – explorarea, interpretarea și creația artistică individuală și colaborativă.

Identitate artistică – dezvoltarea sensibilității estetice, a expresiei personale și a raportării conștiente la patrimoniul cultural și la diversitatea expresiilor artistice.

Tabelul 1. Distribuirea timpului (număr orientativ de ore)

Axe tematice / Dimensiuni formative	Ed. muzicală	Ed. plastică	Ed. teatrală	Ed. coregrafică	Total
Alfabetizare artistică	≈ 7,5	≈ 7,5	≈ 1	≈ 1	≈ 17
Limbaj artistic	≈ 7,5	≈ 7,5	≈ 1	≈ 1	≈ 17
Experiență artistică	≈ 7,5	≈ 7,5	≈ 1	≈ 1	≈ 17
Identitate artistică	≈ 7,5	≈ 7,5	≈ 1	≈ 1	≈ 17
TOTAL anual	≈ 30 – 30,5	≈ 30 – 30,5	≈ 3,5 – 4	≈ 3,5 – 4	68

Curriculumul este organizat spiralat, cu teme-cadru anuale care asigură continuitatea și dezvoltarea graduală a competențelor.

Tabelul 2. Teme-cadru

Clasa	Teme-cadru	Nr. de ore (orientativ/ aproximativ)
I	Eu și arta	68
II	Expresivitatea și descriptivitatea artelor	68
III	Universul meu artistic: acasă, în familie și în lume	68
IV	Artele poporului meu	68
V	Arta care ne modelează: descoperiri, emoții, transformări	68
VI	Pacea începe cu mine: Arta de a crea lumea pe care o dorim	68
VII	Lumea artelor contemporane: inovație și creativitate prin arte	68
VIII	Identitatea culturală prin arte	68
IX	Arta ca valoare a eu-lui	68

Cele patru competențe specifice sunt structurate ca procese artistice:

Perceperea/Receptarea – dezvoltarea sensibilității estetice.

Crearea/Exprimarea – manifestarea creativității prin diverse limbaje artistice.

Reflectarea/Aprecierea – formarea gândirii critice și a judecății estetice.

Valorizarea/Transferul – aplicarea achizițiilor artistice în contexte sociale și culturale.

Documentul propune un raport de aproximativ 80% activități practice și 20% concepte teoretice, cu o distribuție orientativă: 45% educație muzicală, 45% educație plastică, iar educația teatrală și coregrafică (câte 5% fiecare) sunt integrate infuzional ca forme complementare de expresie.

Tabelul 3. Distribuirea timpului (raport procentual orientativ)

Axe tematice / Dimensiuni formative	Educație muzicală	Educație plastică	Educație teatrală¹	Educație coregrafică	Total
Alfabetizare artistică	≈ 11,25 %	≈ 11,25 %	≈ 1,25 %	≈ 1,25 %	≈ 25 %
Limbaj artistic	≈ 11,25 %	≈ 11,25 %	≈ 1,25 %	≈ 1,25 %	≈ 25 %
Experiență artistică	≈ 11,25 %	≈ 11,25 %	≈ 1,25 %	≈ 1,25 %	≈ 25 %
Identitate artistică	≈ 11,25 %	≈ 11,25 %	≈ 1,25 %	≈ 1,25 %	≈ 25 %
Total anual	≈ 45%	≈ 45%	≈ 5%	≈ 5%	100%

Curriculumul disciplinei „Arte” este reconceptualizat în raport cu transformările epistemologice, sociale și tehnologice ale societății contemporane.

Noua viziune promovează arta ca formă distinctă de cunoaștere simbolică, senzorială și experiențială, complementară cunoașterii raționale, contribuind la dezvoltarea creativității, gândirii critice, empatiei, sensibilității estetice și participării culturale active.

Din perspectivă epistemologică, disciplina trece de la paradigma transmiterii de cunoștințe despre artă la paradigma învățării prin artă și în artă, accentul fiind deplasat de la cunoașterea declarativă („a ști”) spre cea procedurală și atitudinală („a face”, „a exprima”, „a reflecta”). Procesul educațional integrează dimensiunile senzoriale, cognitive și afective ale învățării, valorificând experiența artistică autentică, explorarea, creația și reflecția.

Din perspectivă socială, educația artistică are un rol formativ major în cultivarea inteligenței emoționale, empatiei, incluziunii și coeziunii sociale. Disciplina contribuie la dezvoltarea identității culturale, la respectul pentru diversitatea expresiilor artistice și la valorizarea patrimoniului național și universal, transformând arta într-un spațiu al dialogului intercultural și al înțelegerii reciproce.

Din perspectivă tehnologică, curriculumul răspunde schimbărilor generate de dezvoltarea inteligenței artificiale, realității virtuale, mediilor multimedia și instrumentelor digitale de creație. Elevii sunt familiarizați cu forme contemporane de exprimare artistică, inclusiv creația hibridă vizuală, sonoră, dramatică și kinestezică, fiind promovată utilizarea responsabilă a tehnologiilor digitale, cu respectarea principiilor etice, a drepturilor de autor și a integrității creației artistice.

Curriculumul integrează organic noile educații: educația pentru dezvoltare durabilă și tranziția verde, educația digitală, educația pentru sănătate emoțională, educația pentru cetățenie democratică și educația antreprenorială. Prin activități artistice și proiecte tematice, elevii

¹ Educație teatrală și coregrafică integrate infuzional

explorează probleme contemporane precum protecția mediului, incluziunea, drepturile omului, prevenirea discriminării și responsabilitatea socială.

Structura curriculară se bazează pe un model de progresie spiralată, organizat pe axe tematice/dimensiuni formative care asigură continuitatea și dezvoltarea graduală a competențelor. Educația teatrală și coregrafică sunt integrate prin infuzie metodologică, completând dimensiunile sonoră și vizuală cu expresia dramatică și corporală, oferind elevilor o experiență artistică integrată și coerentă.

Competențele specifice sunt organizate în jurul a patru procese artistice fundamentale: **receptare, creare, reflecție și transfer/valorizare**, care reflectă modalitățile prin care elevul interacționează cu arta și se dezvoltă pe parcursul traseului educațional.

Axele tematice – **Alfabetizare artistică, Limbaj artistic, Experiență artistică și Identitate artistică** – organizează conținuturile și experiențele de învățare, fără a substitui competențele specifice.

Identitatea disciplinei este fundamentată pe următoarele principii:

- cunoașterea artistică și judecata estetică;
- unitatea dimensiunilor senzorială, cognitivă și afectivă ale învățării;
- centrarea pe competențe;
- interdisciplinaritatea și transdisciplinaritatea;
- creativitatea și libertatea de exprimare; constructivismul educațional;
- valorizarea identității și diversității culturale.

Sistemul de valori promovat de disciplină include libertatea de exprimare, autenticitatea, creativitatea, sensibilitatea artistică, respectul pentru diversitatea culturală, responsabilitatea socială și valorizarea patrimoniului cultural național și universal. Aceste valori se dezvoltă prin activități de explorare, creație, interpretare și reflecție artistică.

Disciplina contribuie semnificativ la formarea competențelor-cheie europene, având ca nucleu **competența de conștiință și exprimare culturală**, dezvoltată prin contactul direct cu operele de artă, exprimarea creativă și valorificarea patrimoniului cultural. Totodată, disciplina susține competența personală, socială și capacitatea de a învăța să înveți prin autocunoaștere, autoreglare emoțională, cooperare și reflecție asupra propriului parcurs. Prin caracterul său integrator, disciplina contribuie și la dezvoltarea competențelor digitale, civice, antreprenoriale, de comunicare și STEM.

Evaluarea este concepută ca proces formativ, centrat pe progresul individual și pe dezvoltarea competențelor, nu exclusiv pe produsul artistic final. Sunt valorificate metode și instrumente diverse: portofoliul artistic fizic sau digital, proiectele de creație, jurnalul de reflecție, expozițiile, recitalurile, autoevaluarea și interevaluarea.

Prin dimensiunea sa interdisciplinară, disciplina stabilește conexiuni cu Limba și literatura română (ilustrarea textelor, dramatizare), Istoria (arta ca expresie a epocilor istorice), Matematica (ritm, proporție, simetrie), Științele (optică, acustică, natură), Geografia (peisaj artistic, tradiții regionale), Educația digitală (creație multimedia, etica IA) și Educația fizică (mișcare, expresie corporală, ritm).

În contextul societății actuale, disciplina „Arte” depășește statutul tradițional de domeniu exclusiv estetic, devenind un factor strategic pentru dezvoltarea creativității,

adaptabilității și competențelor necesare economiei creative și industriilor culturale. Prin valorificarea limbajelor artistice ca instrumente de comunicare, inovare și rezolvare creativă a problemelor, aceasta pregătește elevii pentru contexte sociale și profesionale diverse.

Concepția disciplinei pentru învățământul primar și gimnazial promovează o viziune integrată asupra educației muzicale, plastice, teatrale și coregrafice, transformând experiența artistică într-un instrument de explorare a sinelui și a lumii. Finalitatea majoră constă în formarea unui absolvent creativ, reflexiv, empatic, tolerant și activ civic, cu o identitate culturală solidă și capacitatea de a participa responsabil la viața societății contemporane.

3. Administrarea disciplinei

Disciplina	Statut	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an ²	Nr. de unități de învățare
Arte	Obligatorie	I	2	68	4
		II	2	68	4
		III	2	68	4
		IV	2	68	4
		V	2	68	4
		VI	2	68	4
		VII	2	68	4
		VIII	2	68	4
		IX	2	68	4

4. Competențe specifice disciplinei

Competențele specifice disciplinei definesc dimensiunile esențiale ale formării artistice și reflectă modul în care competențele-cheie sunt dezvoltate prin activități disciplinare concrete. Ele operaționalizează competențele-cheie în contextul educației artistice, precizând ce trebuie să fie capabil să facă elevul la fiecare etapă. Fiecare competență specifică mobilizează cunoștințe, abilități, atitudini și valori, se formează gradual în unități de învățare, se manifestă în contexte variate și se evaluează prin produse concrete (portofoliu, proiect, expoziție ș.a.).

²Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

Competențele specifice asigură progresia și continuitatea în învățare, organizând parcursul elevului pe un model spiralat. Ele ghidează dezvoltarea treptată a achizițiilor artistice de la un an la altul, valorifică ceea ce s-a format anterior și pregătesc nivelul următor, evitând fragmentarea.

Competențele specifice acționează ca un liant între finalitățile generale ale educației și practicile artistice concrete, asigurând coerența și relevanța educației artistice pentru dezvoltarea personală și socială a elevului.

Tabelul 4. Competențe specifice

Nr.	Primar	Gimnaziu
CS1	<i>Explorarea/Receptarea creațiilor</i> din muzică, arte vizuale, teatru și dans în contexte autentice, manifestând curiozitate, sensibilitate estetică și deschidere față de valorile culturale.	<i>Perceperea/ Receptarea mesajelor artistice</i> (vizuale, sonore, corporale/coregrafice, dramatice) în contexte variate, stimulând imaginația, gândirea, sensibilitatea estetică precum și curiozitate și deschidere față de frumosul din viață și artă.
CS2	<i>Crearea/Exprimarea artistică</i> prin limbaje muzicale, vizuale, teatrale și corporale/coregrafice, dezvoltând imaginația, creativitatea, inițiativa și colaborarea în activități individuale și de grup.	<i>Crearea/ Exprimarea artistică</i> prin limbaje muzicale, vizuale, teatrale și corporale/ coregrafice, demonstrând creativitate, inițiativă și gust estetic în contexte educaționale și socioculturale.
CS3	<i>Reflectarea/Aprecierea</i> experiențelor artistice proprii și ale altora, exprimând emoții, impresii și opinii printr-un limbaj artistic adecvat și respectând diversitatea expresiilor culturale.	<i>Reflectarea/ Aprecierea creațiilor artistice</i> proprii și ale altora, utilizând un limbaj artistic adecvat și exprimând spirit critic, reflecție personală, sensibilitate emoțională și respect pentru diversitatea expresiilor culturale.
CS4	<i>Valorizarea/Transferul experiențelor artistice</i> în contexte școlare, familiale și comunitare, manifestând interes și respect față de patrimoniul cultural și identitatea cultural-artistică.	<i>Valorizarea/ Transferul experiențelor și achizițiilor artistice</i> în contexte educaționale, sociale și culturale, manifestând respect față de patrimoniul cultural național și universal precum și față de propria identitate cultural-artistică.

Tabelul 5. Competențe-cheie europene și modalități de dezvoltare, disciplina „Arte”

Competențe-cheie europene	Modalități de dezvoltare prin disciplina „Arte”
1. Competența de alfabetizare	Se dezvoltă prin receptarea, interpretarea și exprimarea mesajelor artistice, utilizarea vocabularului artistic specific, formularea și argumentarea opiniilor estetice,

Competențe-cheie europene	Modalități de dezvoltare prin disciplina „Arte”
	precum și reflecția asupra experiențelor artistice proprii și ale altora.
2. Competența de multilingvism	Este susținută prin contactul cu creații artistice din diverse culturi, utilizarea simbolurilor universale ale artei și explorarea expresiilor artistice ca forme de comunicare interculturală nonverbală.
3. Competența matematică și competențele în științe, tehnologie și inginerie (STEM)	Se activează indirect prin explorarea proporțiilor, ritmului, simetriei, structurii, organizării spațiale și relațiilor cauză–efect în muzică, arte vizuale, mișcare și compoziție artistică.
4. Competența digitală	Se dezvoltă prin utilizarea tehnologiilor digitale ca mediu de creație și expresie artistică: design digital, editare audio-vizuală, documentare artistică și realizarea portofoliilor digitale.
5. Competența personală, socială și de a învăța să înveți	Este cultivată prin exprimarea emoțiilor, autocunoaștere, colaborare în proiecte artistice, autoevaluare, reflecție asupra procesului creativ și gestionarea învățării autonome.
6. Competența civică	Se formează prin valorizarea patrimoniului cultural, respectarea diversității culturale, participarea la activități artistice comunitare și consolidând apartenența elevului la identitatea națională, la cultivarea respectului pentru tradițiile și valorile naționale și la formarea unei conduite civice responsabile, participative și orientate spre binele comun.
7. Competența antreprenorială	Este susținută prin inițierea și realizarea de proiecte artistice, asumarea de roluri, planificarea activităților creative, luarea deciziilor și prezentarea publică a produselor artistice.
8. Competența de conștiință și exprimare culturală	Reprezintă competența-nucleu a disciplinei, dezvoltată prin receptare, creație, interpretare, apreciere critică și transfer cultural al experienței artistice. Aceasta este dezvoltată sistematic prin contactul direct cu operele de artă, prin exprimarea creativă și valorizarea patrimoniului cultural al Republicii Moldova și universal, contribuind la conștientizarea valorilor naționale, tradițiilor și identității culturale.

5. Unități de învățare

Clasa I-a

Tema - cadru: Eu și arta		
Unitatea de învățare 1: Sunetul, culoarea și mișcarea în jurul meu		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: curiozitatea față de mediul artistic, deschiderea spre exprimare, cooperarea în activități de grup, respectul față de exprimarea proprie și a colegilor.		
Dimensiunea formativă: Alfabetizare artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
1.1. Identificarea unor elemente artistice (sunet, culoare, formă, mișcare) în situații din viața cotidiană, manifestând interes și curiozitate. 1.2. Recunoașterea unor emoții simple transmise prin mesaje artistice, în contexte de cooperare și activități comune de grup, manifestând empatie și deschidere față de experiențele celorlalți. 1.3. Descrierea simplă a unor impresii și emoții generate de	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Arta în viața cotidiană (<i>natură, familie, mediul apropiat, mediul de reflectare/ receptare (viața, ocupațiile, jocurile, munca)</i>); 2. Sunete descriptive (<i>natură: murmurul apei, foșnetul frunzelor sau zgomotul pașilor; fenomene, acțiuni</i>); 3. Moduri de redare a sunetelor din natură și din mediul înconjurător (<i>voce, instrumente muzicale, obiecte sonore, zgomote, tăcere</i>); 4. Imagine sonoră/vizuală (<i>chipuri, imagini din basme, culori și forme simple</i>);	<i>Educație muzicală:</i> - recunoaște și diferențiază sunete descriptive din natură și din mediul apropiat; - identifică modul de emisie (voce, obiecte sonore, zgomote, tăcere); - redă creativ sunete din mediul înconjurător prin utilizarea propriei voci, a instrumentelor muzicale elementare și a obiectelor sonore; - transpune vocal emoții de bază în interpretarea unor fragmente muzicale sau mesaje sonore simple. <i>Educație plastică:</i> - identifică forme simple și culori în artă și din viața cotidiană (natură, familie, obiecte casnice);

experiențe artistice, demonstrând interes pentru dialogul despre artă. 1.4. Descoperirea rolului artei în viața personală, familială și comunitară, manifestând apreciere pentru valorile și experiențele artistice din mediul apropiat.	5. Elemente simple de coregrafie (<i>gesturi, poziții, deplasări în spațiul de joc/scenă la nivel intuitiv; Mișcări inspirate din natură; Reacții corporale la ritm și tempo</i>). 6. Moduri de exprimare a emoțiilor de bază (<i>bucurie, tristețe, curiozitate, mândrie, respect, fapte, omagiu</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context natural</i> – explorarea naturii ca sursă de inspirație artistică prin observarea anotimpurilor, a culorilor, a sunetelor și a viețuitoarelor. <i>Exemple:</i> „Anotimpurile în culori”; „Sunetele pădurii”. <i>Context social</i> - participarea la activități artistice realizate în colaborare, prin joc, comunicare și exprimarea emoțiilor, cultivând prietenia, respectul, cooperarea și apartenența la grup. <i>Exemple:</i> „Prietenii mei creează împreună”; „Sărbătorim împreună prin artă”. Temă cross-curriculară: <i>Cum mă simt și cum mă exprim.</i> (Dezvoltare personală; Limba și literatura română; Științe; Educația fizică).	- reprezintă imagini din basme sau chipuri dragi prin utilizarea punctului, liniei și a petelor de culoare; - redă prin culoare stări emoționale (culori calde pentru bucurie și mândrie, culori reci pentru tristețe); - asociază intuitiv sunetele auzite cu imaginile vizuale simple, exprimate prin culori. <i>Educație teatrală:</i> - transpune scenic imagini din basme prin personificarea elementelor din natură (vântul, apa, animalele) și creează chipuri specifice; - exteriorizează mimico-gestual emoții de bază (curiozitate, tristețe, mândrie, bucurie) în contexte imaginative date. <i>Educație coregrafică:</i> - se orientează spațial prin realizarea unor deplasări coordonate în spațiul de joc; - reacționează motric la stimuli muzicali-ritmici, jocuri de răspuns la sunet.
Unitatea de învățare 2: Cum vorbesc artele despre emoții		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: exprimarea liberă și autentică; încrederea în sine; respectul față de creațiile proprii și ale colegilor; cooperarea în activități artistice, creativitate.		
Dimensiunea formativă: Limbaj artistic		

2.1. Identificarea elementelor de bază ale limbajului artistic (sunet, culoare, formă, mișcare) în activități de observare și joc, manifestând curiozitate și deschidere față de exprimarea artistică. 2.2. Diferențierea mijloacelor de expresie muzicală, vizuală și corporală în contexte variate de receptare a creațiilor artistice, manifestând interes pentru diversitatea formelor de exprimare. 2.3. Utilizarea creativă a elementelor artistice de bază în exprimarea emoțiilor simple, valorificând libertatea, autenticitatea și sensibilitatea artistică.	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Elemente de limbaj-Sunetul muzical și diferențele sonore (<i>intensitate (tare/încet); durată (lung/scurt); înălțime (acut/grav – la nivel intuitiv; înalt-jos,) tempoul (lent/rapid); ritmul (imitații ritmice simple); pulsul/ pulsația (bătăi regulate));</i> 2. Elemente de limbaj artistic și expresie corporală (<i>punctul (mare-mic, colorat), linia (dreaptă, ondulată); forma (simplă); culoarea (culori primare), mișcări (rapide/lente); gesturi și posturi; expresii faciale).</i> 3. Emoții și stări (<i>vesel, trist, liniștit, energic).</i> 4. Asocieri artistice (<i>sunet-mișcare/ culoare; emoție – expresie artistică).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar și social– comunicarea și cooperarea prin activități artistice, recunoscând și respectând emoțiile și exprimările celorlalți, în spiritul empatiei, al respectului și al colaborării.</i> <i>Exemple: „Eu și emoțiile mele”; „Portretul meu artistic”; „Corpul meu se exprimă prin artă”</i> Proiect interdisciplinar: <i>Arta și emoțiile</i> (proiect artistic integrat, prin care elevii explorează și exprimă emoții, experiențe și preferințe personale utilizând limbajele muzicale, vizuale, teatrale și corporale.)	<i>Educație muzicală:</i> - identifică și diferențiază intuitiv calități ale sunetului muzical în fragmente audiate sau în mediul înconjurător; - corelează mișcări corporale sau bătăi din palme cu tempoul (rar/rapid) a unor cântece din repertoriul specific vârstei; - reproduce prin imitație modele ritmice simple pe parcursul interpretării cântecelor sau jocurilor muzicale; - asociază sunete auzite (prin prisma înălțimii, duratei sau intensității) cu elemente vizuale (culori primare, linii) sau cu stări emoționale specifice (vesel, trist, liniștit, energic); - reprezintă stimuli auditivi (sunete lungi/scurte, muzică rapidă/rară) în structuri grafice/plastice (de exemplu: puncte dese pentru ritm rapid, linii lungi pentru sunete prelungite). <i>Educație plastică:</i> - utilizează punctul și linia ca elemente de configurare a spațiului plastic în desene libere sau tematice; - recunoaște și aplică culori primare pe forme simple; - transpune plastic stări emoționale elementare prin alegerea conștientă a anumitor tipuri de linii și culori (de exemplu: linii ondulate și culori vii pentru „vesel”). <i>Educație teatrală:</i>
---	---	---

		- exteriorizează stări emoționale de bază (vesel, trist, liniștit, energic) prin mimică (expresii faciale) în cadrul unor jocuri de rol sau exerciții de imitație; - execută mișcări corporale de bază (rapide/lente), gesturi și posturi în contexte ludice. <i>Educație coregrafică:</i> - execută pași și mișcări de dans simple, adaptându-și viteza de execuție la tempoul indicat (rar/rapid) și la pulsația muzicii (bătăi regulate); - reproduce unele trasee coregrafice elementare care imită structuri vizuale din arta plastică (mers în linie dreaptă, deplasare ondulată) în concordanță cu ritmul dat.
Unitatea de învățare 3: Artă de a crea împreună		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: încrederea în capacitatea de exprimare artistică; cooperarea și spiritul de echipă; respectul față de diversitatea creațiilor; deschiderea spre experimentare și creativitate; aprecierea frumosului în creațiile artistice.		
Dimensiunea formativă: Experiență artistică		
3.1. Exprimarea emoțiilor, ideilor și experiențelor personale prin forme artistice variate (cântec, mișcare, joc dramatic, imagine), manifestând încredere în propriile posibilități creative. 3.2. Interpretarea unor creații artistice simple prin cântec, mișcare, joc dramatic și expresie vizuală, manifestând sensibilitate estetică și	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Reguli de participare artistică (<i>interpretare și ascultarea activă; respectarea rolului în grup; cooperarea</i>). 2. Interpretare artistică (<i>cântece simple pentru copii; mișcări ritmice și dansuri-joc; improvizații artistice și jocuri dramatice</i>). 3. Exprimarea și creația artistică (<i>desen, pictură, colaj; modelaj (plastilină), cânt vocal-coral;</i>	<i>Educație muzicală:</i> - interpretează în colectiv cântece simple pentru copii, utilizând vocea (cânt vocal-coral) și obiecte sonore sau instrumente muzicale de percuție neacordate, cu respectarea liniei melodice și textului; - coordonează mișcările corpului (bătăi din palme, pași ritmici) în cadrul jocurilor muzicale, prin sincronizare cu ritmul și pulsația pieselor audiate sau cântate;

deschidere față de diversitatea expresiilor artistice. 3.3. Experimentarea elementelor de limbaj artistic în realizarea unor creații proprii, manifestând inițiativă, imaginație și plăcerea de a crea. 3.4. Aprecierea propriilor creații și ale colegilor prin exprimarea impresiilor și emoțiilor estetice, manifestând respect, empatie și bucurie pentru actul artistic.	<i>interpretare instrumentală; mișcare muzical-ritmică, joc de rol și pantomimă; lucrări colective; jocuri muzicale și teatrale;</i> 4. Intercalarea elementelor de limbaj artistic în creație (<i>punct, linie, formă, culoare; ritm (bătăi, mișcări); sunet (voce, obiecte sonore), activități interdisciplinare (muzică + desen + mișcare).</i>) Contexte de învățare raportate la noile educații: Context social –participarea la activități artistice de grup prin cooperare, asumarea rolurilor și respectarea contribuției fiecărui coleg, dezvoltând comunicarea, empatia și apartenența la comunitate. <i>Exemple: „Copiii lumii cântă”; „Dansuri din alte țări”, „Creăm împreună”.</i> ^{*3}Context digital –utilizarea responsabilă a resurselor digitale prin audiții, aplicații de desen și explorarea imaginilor și sunetelor. <i>Exemple: „Privesc o galerie virtuală”.</i>	- utilizează diferite nuanțe ale propriei voci și a texturilor oferite de obiectele sonore pentru a improviza scurte motive ritmico-melodice. <i>Educație plastică:</i> - realizează compoziții plastice simple utilizând tehnici diverse, pentru a reda idei sau teme date; - aplică punctul, linia, forma și culori în structuri plastice proprii, prin combinarea elementelor pe suportul de lucru; - contribuie cu elemente individuale (decupaje, forme modelate sau desenate) la realizarea unor lucrări colective de mari dimensiuni. <i>Educație teatrală:</i> - interpretează personaje simple în cadrul jocurilor de rol și al exercițiilor de pantomimă (gesturi, mimică și mișcare) pentru a transmite o acțiune sau o intenție; - improvizează dialoguri și situații scenice scurte, pornind de la o temă sugerată, un text mic sau un obiect sonor dat drept pretext dramatic. <i>Educație coregrafică:</i> - execută pași elementari și mișcări ritmice integrate în dansuri-joc specifice vârstei; - se integrează armonios în formații simple de dans (cerc, rând, perechi).
--	--	--

³ simbolul*-opțional

Unitatea de învățare 4: Eu în lume prin artă		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: respectul față de patrimoniul cultural; valorizarea propriei identități; deschiderea către diversitate culturală; încrederea în exprimarea personală; participarea activă la viața culturală a grupului.		
Dimensiunea formativă: Identitate artistică		
4.1. Identificarea tradițiilor, simbolurilor și manifestărilor artistice prezente în familie și comunitate, manifestând respect pentru valorile culturale apropiate. 4.2. Participarea la activități artistice creative care valorifică diversitatea culturală și experiențele personale, manifestând deschidere, încredere în sine și respect pentru creațiile celorlalți. 4.3. Implicarea în evenimente culturale ale clasei și comunității prin valorificarea propriilor experiențe artistice, manifestând spirit de colaborare și apartenență culturală.	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Arta în viața cotidiană (<i>prezența artelor în familie, școală și comunitate; situații în care oamenii cântă, dansează, creează.</i>) 2. Identitatea personală și exprimarea prin artă (<i>autoportret (vizual, muzical, verbal, corporal); preferințe artistice (muzică, culori, mișcare</i> 3. Patrimoniul cultural (nivel introductiv) (<i>cântece pentru copii din repertoriul național; dansuri simple (ex.: hora); obiecte/materiale tradiționale (costum popular, ceramică, covor)).</i>) 4. Artiști și profesii artistice (<i>muzician, dansator, actor, pictor (la nivel intuitiv).</i>) 5. Organizarea evenimentelor artistice, seminificația și distribuția rolurilor în cadrul evenimentelor (<i>serbări școlare; expoziții de lucrări; activități artistice de grup, spectacole).</i>) Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar și social</i> –participarea la activități artistice din școală și comunitate, prin cunoașterea patrimoniului cultural, a profesiilor artistice și a rolului artei în viața cotidiană.	Educație muzicală: - identifică intuitiv rolul muzicianului în societate și a situațiilor din viața cotidiană (familie, școală, comunitate) în care oamenii utilizează cântul vocal sau instrumental; - exprimă preferințe muzicale (genuri de cântece, ritmuri, sonorități); - interpretează vocal, în grup sau individual, cântece pentru copii din repertoriul național; - se implică activ în proiecte muzicale de grup, spectacole sau serbări școlare. Educație plastică: - realizează un autoportret simplu (desen, pictură sau colaj) pentru a-și exprima propria individualitate; - recunoaște prezența artelor vizuale în mediul înconjurător (acasă, la școală); - identifică elemente decorative simple (culori, linii specifice) pe obiecte din patrimoniul cultural național; - participă la organizarea și prezentarea propriilor lucrări în cadrul unor expoziții școlare sau colective.

	<i>Exemple: „Primele mele cântece”; „Povești ilustrate”; „Cine este pictorul?”; „Cine este muzicianul?”; „Actorul și dansatorul”; „Serbarea clasei”.</i>	<i>Educație teatrală:</i> - mimează sau imită prin joc de rol, acțiuni specifice profesiilor artistice în scenete simple; - transpune în cadru scenic elemente din poveștile populare sau tradițiile locale. <i>Educație coregrafică:</i> - execută pași de bază dintr-un dans popular simplu și accesibil.
--	---	--

Finalități:

La sfârșitul clasei I, elevul/eleva:

- **Explorează cu curiozitate și deschidere** sunete, imagini, mișcări și forme de joc artistic în contexte familiare, recunoscând prezența artei în viața familială, școlară și comunitară.
- **Utilizează elemente fundamentale ale limbajelor artistice** pentru exprimarea emoțiilor, impresiilor și experiențelor personale apropiate universului copilăriei, cu sprijinul cadrului didactic.
- **Participă activ și cooperant** la activități artistice individuale și de grup, respectând reguli elementare de lucru, comunicare și colaborare.
- **Manifestă respect și apreciere** față de propriile creații, creațiile colegilor și materialele utilizate, dezvoltând atitudini de grijă și responsabilitate față de actul artistic.

Clasa a II-a

Tema - cadru: Expresivitatea și descriptivitatea artelor
Unitatea de învățare 1: Expresivitatea culorilor, formelor și sunetelor
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: sensibilitatea față de frumos, conexiune și responsabilitate socială.

Dimensiunea formativă: Alfabetizare artistică

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
1.1. Identificarea elementelor de limbaj artistic (sunet, culoare, gest) și a genurilor primare ale muzicii (cântec, dans, marș) în contexte variate, manifestând curiozitate și spirit de observație față de interdependența lor în mediul înconjurător. 1.2. Observarea elementelor de limbaj plastic, muzical și corporal în natură și opere de artă, valorificând particularitățile lor expresive în exprimarea ideilor proprii. 1.3. Interpretarea și comunicarea mesajelor artistice prin cuvinte, sunet, mișcare și imagine, realizând conexiuni între expresivitatea operelor plastice, caracterul muzical al creațiilor audiate și frumusețea mediului natural.	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Posibilitățile comunicative și descriptive ale artelor (<i>genurile primare ale muzicii: cântecul, dansul și marșul; rolul sunetelor, imaginilor, culorilor și mișcării în comunicarea mesajelor artistice; corelarea expresiei sonore cu expresia vizuală și corporală în contexte artistice simple</i>). 2. Particularitățile genurilor primare ale artelor (<i>caracterul expresiv al cântecului, dansului și marșului; forme, linii și organizarea lor în spațiul plastic; recunoașterea unor modalități simple de exprimare în muzică, arte vizuale, teatru și dans</i>). 3. Culoarea și forma cu rol expresiv (<i>culori, forme și linii utilizate pentru exprimarea emoțiilor și a ideilor; forme rotunjite și frânte, repetiția și alternanța elementelor vizuale, relația dintre culoare, formă și expresivitatea artistică</i>). 4. Mișcarea și gestul în redarea acțiunii artistice (<i>mimă, gest și pantomimă ca mijloace de exprimare; mișcări corporale inspirate de cântec, dans și marș; asocierea formelor, culorilor și mișcării pentru realizarea unor expresii artistice simple</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații:	<i>Educație muzicală:</i> - identifică sursele sonore și genurile muzicale primare (cântec, dans, marș) în audiții, asociindu-le cu imagini și emoții din viața cotidiană; utilizează variații de intensitate (tare/încet), de tempo (repede/rar), interpretează vocal cântece; - utilizează percuția corporală sau obiecte sonore pentru a reda fenomene ale naturii. <i>Educație plastică:</i> - identifică culorile (calde/reci), liniile și formele pentru a reda o emoție specifică (ex. bucurie prin forme rotunde și culori luminoase, frică sau furie prin linii frânte și culori închise); - aplică tehnici de fuzionare și amprentare cu materialele de lucru adecvate scopului propus; - explică alegerea culorilor și a formelor, descriind mesajul lucrărilor în raport cu stimulii vizuali sau muzicali. <i>Educație teatrală:</i> - recunoaște emoții prin voce, mimică și gest; - dramatizează secvențe scurte inspirate din cântece sau texte; - interacționează activ în jocuri de rol în limitele spațiului scenic, descrie cu sprijin comportamentul

1.4. Argumentarea rolului artei în viața personală, familială, școlară și comunitară, manifestând apreciere pentru experiențele și valorile culturale apropiate.	<i>Context școlar și social</i> – implicarea în activități artistice individuale și de grup (dramatizări și interpretări colective, mini-recitaluri, decoruri pentru sărbătorile clasei), dezvoltând cooperarea, comunicarea și aprecierea creațiilor proprii și ale colegilor. <i>Exemple:</i> „Cum exprim bucuria?”; „Povestea mea în imagini”; „Concertul clasei”; „Colaborăm pentru un spectacol”. Proiect interdisciplinar: Artist în comunitatea mea. Eveniment caritabil sau expoziție, unde elevii își prezintă creațiile și explică mesajul artistic publicului larg (părinți, vecini, parteneri locali).	unui personaj și propune o soluție de cooperare într-un joc de rol. <i>Educație coregrafică:</i> - percepe relația dintre mișcare și emoție, execută pașii de bază ai horei și sârbei; - coordonează mișcările corpului cu linia melodică, ritmul și timpii accentuați ai muzicii; - realizează improvizații și secvențe de mișcare originale în sincronizare cu grupul.
Unitatea de învățare 2: Ritmul, forma și expresia în artă		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: exprimare liberă și creație autentică, rigurozitate, perseverență și autonomie.		
Dimensiunea formativă: Limbaj artistic		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
2.1. Explorarea diverselor materiale, tehnici și mijloace de expresie (imagini, sunete, mișcări) în realizarea unor aplicații practice, manifestând perseverență în mânguirea instrumentelor de	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Expresivitatea și descriptivitatea elementelor de limbaj artistic (Notele SOL, LA, FA și semnele grafice corespunzătoare; Punctul, linia și organizarea spațiului plastic; Rolul sunetului, culorii, formei, gestului și mișcării în exprimarea artistică).	<i>Educație muzicală:</i> - identifică elementele de limbaj muzical și mijloacele de expresivitate (ritm, tempo, melodie, intensitate) în natură și în fragmentele audiate; - intonează motive melodice simple și exerciții pe baza notelor SOL-LA-FA cu variații de nuanțe dinamice (tare/încet) și tempo (rapid/lent);

lucru și deschidere spre noi forme de exprimare personală. 2.2. Experimentarea diverselor tehnici și materiale în realizarea unor produse artistice originale (imagini, motive melodice, momente teatrale și coregrafice), manifestând sensibilitate față de frumos și curiozitate în redarea stărilor naturii prin detalii estetice. 2.3. Realizarea unor creații pluriartistice care exprimă sentimente, portrete sau tablouri vii, demonstrând spontaneitate, expresivitate și încredere în comunicarea prin limbajul artelor.	2. Cromatica, dinamica și nuanțele expresive (<i>Culori, nonculori (alb, negru, gri) și armonii cromatice simple; Nuanțe dinamice și expresive în interpretarea muzicală; Mimica, gestul, mersul scenic și mișcarea dansului în exprimarea emoțiilor și a stărilor afective</i>). 3. Portretul și tabloul viu în limbajul artelor (<i>Reprezentarea omului și a naturii prin forme, culori în compoziții plastice; Personaje reale și fantastice în muzică, teatru și dans; Costumul, vorbirea scenică și ținuta corporală ca mijloace de caracterizare artistic</i>). 4. Relația dintre limbajele artistice (<i>Asocierea melodiei, imaginii și mișcării într-un mesaj artistic unitar; Corelarea elementelor muzicale, plastice, teatrale și coregrafice în activități artistice integrate; Utilizarea expresivă a elementelor de limbaj artistic în creații individuale și de grup</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar și social</i>-exprimarea emoțiilor și ideilor prin limbaje artistice integrate (sunet, culoare, formă, gest și mișcare), prin creații individuale și colective care dezvoltă comunicarea și cooperarea. <i>Exemple:</i> „Portretul meu prin culori și sunete”; „Tabloul viu al clasei”; „Povestea unui personaj prin artă”; „Arta ne unește”. <i>* Context digital</i> -utilizarea resurselor digitale (imagini, sunete, animații, aplicații creative) pentru	-scrie și prezintă pe portativ/ fonogestic semnele grafice ale notelor LA și FA, Cheia Sol și „nota SOL”; - redă sunete ale naturii prin imitație, tehnici de respirație controlată și improvizații de acompaniament ritmic (ex: pentru horă). <i>Educație plastică:</i> - identifică punctul și linia ca elemente de structură în elemente din natură (ex. fire de iarbă) și în reproduceri de artă; - creează compoziții plastice simple pentru a reda vizual ritmul unei melodii sau al unui tempo dat; - aplică fuzionarea culorilor/nonculorilor pentru a exprima trăiri umane contrastante (ex. bucurie prin culori pure, tristețe prin nuanțe grizate). - schițează/decorează elemente de costum pentru un personaj ales. <i>Educație teatrală:</i> - explorează expresivitatea posturii și a stărilor emoționale prin mimică, gest scenic și pantomimă; - utilizează tehnici de vorbire scenică (intonație, volum, dicție), coordonează mersul scenic cu mișcarea melodică; - participă la crearea de „tablouri vii” și jocuri de rol, pentru caracterizarea personajelor de basm sau istorice. <i>Educație coregrafică:</i> - execută pașii de bază (horă, pas săltat) și de marș, sincronizându-se cu ritmul muzical;
--	--	--

	explorarea și realizarea unor expresii artistice simple, dezvoltând creativitatea și responsabilitatea digitală. <i>Exemple: „Galeria digitală a emoțiilor”; „Personajul meu animat”.</i>	- improvizează forme corporale fluide și mișcări plastice pentru a imita procese din natură, corelând dinamica proprie cu expresivitatea muzicii.
Unitatea de învățare 3: Sunetul, forma și mișcarea din natură experimentate artistic prin colaborare		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: rigoare, ordine estetică și disciplină, autonomie creativă și spirit de echipă.		
Dimensiunea formativă: Experiență artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
3.1. Exprimarea impresiilor și a preferințelor față de diferite forme de artă, argumentându-le și manifestând spirit critic și respect pentru diversitatea culturală și artistică. 3.2. Explorarea elementelor din natură și din mediul apropiat ca surse de inspirație pentru creații artistice proprii, manifestând curiozitate și sensibilitate față de frumusețea lumii înconjurătoare. 3.3. Analizarea emoțiilor și a mesajelor transmise prin experiențe artistice variate,	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Spațiul sonor și spațiul artistic (Notele SI, DO¹, DO²; scărița muzicală în cheia Sol (RE, MI, FA, SOL, LA, SI; centrul de interes și proporțiile (mare-mic) în compoziția plastică; poziționarea scenică și organizarea spațiului teatral; natura ca sursă de inspirație; resurse materiale și obiecte sonore). 2. Ritmul și organizarea expresiei artistice (Marșul și dansul; duratele de note (pătrime, optime); Măsurile de 2 și 3 timpi ca elemente ale scrierii muzicale; Repetiția și alternanța formelor în compoziția vizuală; Gestul teatral și desenul spațial coregrafic; Ritmul ca element comun al limbajelor artistice).	<i>Educație muzicală:</i> - utilizează semnele grafice însușite (Cheia SOL, notele SOL, LA, FA, MI, RE) în exerciții de citire, scriere pe portativ/fonogestic și intonare; - asociază duratele de pătrime și optime cu silabe ritmice și identifică prin audiție caracterul muzicii (cantabil, dansant, de marș); - creează acompaniamente ritmice spontane și exprimă prin gesturi/postură trăirile sugerate de genurile muzicale (solemnitate, veselie, liniște); - descrie mersul melodic și sonoritatea cantabilă utilizând termeni artistici simpli. <i>Educație plastică:</i> - organizează spațiul plastic prin plasarea elementelor conform reperelor (sus-jos, stânga-dreapta, mare-mic) și identifică centrul de interes;

reflectând asupra semnificațiilor personale ale acestora. 3.4. Exprimarea sentimentelor, a atitudinilor și a reflecției personale prin corelarea muzicii cu imagini plastice, elemente de dans și gest teatral, comunicând idei și trăiri personale.	3. Compoziția în spațiul artistic (<i>Organizarea elementelor plastice: sus-jos, stânga-dreapta, mare-mic; Aranjarea elementelor pe verticală, orizontală și în profunzime; Raportul dintre formă, spațiu și mișcare; Compoziția artistică în limbajele muzical, vizual, teatral și coregrafic</i>). 4. Materialele și tehnicile de creație artistică (<i>Hârtia, cartonul, nisipul, zăpada și alte materiale naturale sau reutilizabile; Tehnici plastice și tehnici de lucru pe diverse suporturi; Obiecte sonore și resurse expresive neconvenționale; Materialul, suportul și tehnica în realizarea produsului artistic</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context natural-</i> explorarea și reprezentarea naturii prin sunet, culoare, formă și mișcare, în creații artistice individuale și de grup. <i>Exemple:</i> „Ploaia în muzică”; „Vântul în dans”; „Copacul în desen”. <i>Context creativ și colaborativ</i> – realizarea unor produse artistice integrate prin combinarea sunetului, ritmului, formei, culorii și mișcării, utilizând diverse materiale și tehnici de creație. <i>Exemple:</i> „Orchestra obiectelor sonore”; „Tabloul care prinde viață”; „Construim o lume prin artă”. Proiect interdisciplinar: <i>Povestea scrisă în culorile naturii. Explorarea materialelor naturale /artistice/ nonartistice, tehnicilor artistice pentru a ilustra</i>	- aplică tehnici de artă (fuzionare, amprentare, monotipie) și realizează lucrări plastice bazate pe mesaje auditive (dictare plastică); - experimentează posibilități expresive pe diverse suporturi cu materiale nonartistice (nisip, textile și altele) și materiale reciclabile. <i>Educație teatrală:</i> - utilizează spațiul scenic (centru, avanscenă) și aplică reguli de mișcare specifice momentelor de „intrare” și „ieșire” din scenă; - interpretează prin mimică, dialog și gesturi expresive personaje din universul operei sau al basmelor; - corelează gestul corporal cu modul de interpretare la instrumente muzicale prin imitarea mișcărilor specifice. <i>Educație coregrafică:</i> - execută pași de marș și de dans pe trasee spațiale variate (linii, salturi) în concordanță cu duratele sunetelor; - sincronizează mișcările corpului cu particularitățile sonore ale muzicii (cantabil/ agitat) și realizează improvizații de mișcare plastică inspirate de elemente naturale; - manifestă rigoare, disciplină și promptitudine în postura scenică la schimbările ritmului vizual și sonor.
--	---	---

	fenomene ale naturii, corelate cu descrieri literare, interpretări muzicale, teatrale în observarea mediului înconjurător.	
Unitatea de învățare 4: Arta în viața mea și în comunitate		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: valorizarea identității și a moștenirii culturale, respectul față de creația proprie și creația celorlalți, deschiderea către creativitate și diversitate.		
Dimensiunea formativă: Identitate artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării, Elevul/eleva
4.1. Identificarea valorilor patrimoniului cultural național și universal prin explorarea creațiilor unor artiști și meșteri populari, manifestând respect pentru tradiții și interes pentru păstrarea identității culturale. 4.2. Exprimarea opiniilor și emoțiilor față de creații artistice reprezentative, argumentând impresiile personale și apreciind elementele de expresivitate și valoare estetică. 4.3. Valorificarea elementelor tradiționale și a experiențelor personale în	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Tradiții, simboluri și moștenire cultural (<i>Portul popular, peisajul natal și simbolurile identitare în creația artistică; Viziunea artistului și a meșterului popular; Cântecul, dansul și marșul în creația compozitorilor autohtoni; Elemente ale patrimoniului cultural național în limbajele artistice</i>). 2. Patrimoniul universal și artele în comunitate (<i>Opera și baletul ca forme de sinteză artistică; Decorul, muzica și mișcarea scenică în spectacolul artistic; Valori ale patrimoniului artistic național și universal</i>). 3. Preferințe artistice și exprimarea sinelui (<i>Culorile, formele, sunetele și mișcarea ca mijloace ale expresiei personale; Opere de artă reprezentative</i>).	<i>Educație muzicală:</i> -identifică valori ale patrimoniului muzical (compozitori, interpreți, tradiții locale) și semnificația ritualurilor sezoniere (colinde, mărtisor, șezători); - prezintă fonogestic notele SI, DO¹, DO² și aplică măsurile de 2 și 3 timpi în exerciții de citit-scris muzical/ intonare; - diferențiază muzica tradițională de genurile de ampoare; - interpretează vocal și percutiv acompaniamente specifice marșului, dansului și muzicii cantabile, corelând duratele de pătrime și optime. <i>Educație plastică:</i> - recunoaște și reproduce elemente decorative de bază (motive geometrice, linii, puncte)

realizarea unor creații artistice integrate, manifestând încredere, originalitate și deschidere spre combinarea limbajelor artistice (voce, mișcare, imagine).	<i>din muzică, arte vizuale, teatru și dans; Gustul estetic și preferințele artistice;</i> 4. Instituțiile de cultură și conservarea valorilor <i>(Muzeul, teatrul, filarmonica, opera, biblioteca și centrul de creație artistică; Patrimoniul cultural material și imaterial; Rolul instituțiilor culturale în păstrarea și promovarea valorilor artistice).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context social și cultural – descoperirea valorilor patrimoniului cultural prin tradiții, simboluri, opere artistice și evenimente comunitare, dezvoltând respectul față de identitatea culturală și diversitatea artistică.</i> <i>Exemple: „Șezătoarea artistică”; „Sărbători și tradiții prin artă”; „Povești din patrimoniul local”.</i> <i>*Contextul digital - explorarea responsabilă a resurselor digitale simple pentru descoperirea operelor de artă, a instituțiilor culturale și a diverselor forme de expresie artistică.</i> Exemple: „Animații artistice”; „Descoperim un spectacol”. Temă cross-curriculară: <i>Prietenia, respectul și cooperarea prin artă (Limba și literatura română; Educația fizică; Educația tehnologică; Dezvoltare personală)</i>	specifice portului popular autohton, integrându-le într-o compoziție plastică; - schițează un element de decor simplu (pe suport de hârtie sau carton) pentru un spectacol inspirat din povești, corelând formele și fundalul cu specificul acțiunii; - aplică amestecuri de culori potrivite pentru a exprima o trăire personală sau o emoție (bucurie, mândrie, tristețe); - exprimă opinii față de obiectivele culturale din comunitate. <i>Educație teatrală:</i> - interpretează integrat mesaje artistice prin fuziunea vocii, a textului poetic și a mișcării scenice în dramatizări inspirate din moștenirea culturală; - transmite stări sufletești prin mimică și expresivitate corporală, identificând atribuții specifice rolului ales (actor sau scenograf); <i>Educație coregrafică:</i> - execută pași de dans popular și de marș, sincronizând mișcările cu ritmul, tempoul și particularitățile sonore ale muzicii; - reprezintă spațial desenul muzicii prin mișcări plastice ale brațelor, valorificând ritmuri muzicale.
---	--	---

Finalități:

La sfârșitul clasei a II-a, elevul/eleva:

- **Utilizează elemente ale limbajelor artistice** pentru exprimarea emoțiilor, experiențelor și ideilor simple în contexte familiare și școlare, manifestând creativitate și interes pentru exprimarea personală.
- **Describe și interpretează caracteristici expresive ale produselor artistice**, stabilind legături între mesajele acestora și propriile experiențe, utilizând un vocabular artistic adecvat vârstei.
- **Participă activ la activități de creație artistică individuală și colectivă**, manifestând inițiativă, colaborare și disponibilitate pentru explorarea diverselor forme de expresie artistică.
- **Manifestă apreciere și respect față de creațiile artistice și tradițiile culturale** din mediul apropiat, demonstrând deschidere către diversitatea expresiilor artistice.

Clasa a III-a

Tema-cadru: Universul meu artistic: acasă, în familie și în lume		
Unitatea de învățare: Observ, descopăr și recunosc elementele artei		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: curajul de a participa și de a se exprima în fața colegilor; responsabilitatea în realizarea sarcinilor și asumarea rolurilor; spiritul de echipă și colaborarea în activități comune; perseverența și implicarea activă în activități artistice.		
Dimensiunea formativă: Alfabetizare artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
1.1. Identificarea elementelor artistice din mediul familial, școlar și comunitar, manifestând curiozitate, deschidere spre experiențe noi și sensibilitate estetică. 1.2. Interpretarea emoțiilor și stărilor transmise	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Natura – sursă de inspirație artistică <i>(Sunetele naturii și ale mediului apropiat; Culoarele, formele și structurile din natură; Peisajul ca imagine artistică a naturii; Elemente naturale reflectate în muzică, arte vizuale, teatru și dans; Mișcări inspirate din fenomenele naturii (copacul legănat de vânt, râul curgător, norii în mișcare).</i>	<i>Educație muzicală:</i> - identifică sunetele din natură, tipurile de muzică (cântec, dans, marș), diferențele de intensitate și caracterul muzicii; - recunoaște și diferențiază timbrul vocal și instrumental, sunetele înalte și joase și exprimă emoții prin utilizarea vocii.

prin diverse forme de expresie artistică (natură, muzică, pictură, mișcare), exprimând reacții și trăiri personale cu respect față de propria sensibilitate. 1.3. Compararea expresiilor artistice din mediul apropiat cu cele provenite din contexte culturale diverse, apreciind diferențele și asemănările și manifestând respect pentru diversitatea culturală. 1.4. Reflectarea asupra rolului artei în viața personală, familială și comunitară, evidențiind contribuția acesteia la cooperare, comunicare și exprimarea bucuriei de a crea și a dăruia.	2. Sunetul, vocea și expresivitatea muzicală (<i>Tipurile muzicii: cântec, dans, marș; Intensitatea sunetelor: tare – încet; Caracterul muzicii: vesel, trist, liniștit, energic; Reacții corporale la ritm și tempo; Timbrul vocal și timbrul instrumental; Sunete înalte și joase; Vocea și instrumentele muzicale ca mijloace de exprimare a emoțiilor; Recunoașterea unor instrumente muzicale după timbre</i>). 3. Forme, culori și materiale în expresia artistică (<i>Forme geometrice: cerc, pătrat, triunghi, dreptunghi; Forme din natură și din mediul apropiat; Relația dintre formă, culoare și mesaj artistic; Materiale naturale-eco (frunze, flori uscate, semințe); Materiale artistice (hârtie, creioane, acuarelă, guașă, pensulă); Tehnici de artă (colaj, pictură, grafică)</i>). 4. Structuri și creații artistice (<i>Forme muzicale: rondo, tema cu variațiuni, forma liberă; Exemple de creații muzicale reprezentative în formele studiate; Organizarea elementelor artistice în compoziții muzicale și vizuale; Creații artistice din muzică, artă plastică, teatru și dans; Personalități artistice reprezentative; Rolul artei în viața omului și în comunitate</i>). 5. Corpul și expresia artistică (<i>Mimica și gestul în comunicarea artistică; Emoții exprimate prin corp și voce; Coordonarea mișcării cu ritmul musical; Mersul și mișcarea în cântec, dans și marș; Expresia corporală în arta plastică, teatru și dans; Jocuri de rol inspirate din natură și familie; Sunete, gesturi și expresii teatrale în crearea personajelor</i>).	-diferențiază unele forme muzicale accesibile (melodia care revine, melodia care se transformă, forma liberă) prin ascultarea activă a unor lucrări celebre din repertoriul universal; - apreciază creațiile și personalitățile artistice din muzică, pictură, teatru și dans. <i>Educație plastică:</i> - observă și reprezintă elemente din natură prin utilizarea culorilor, punctelor, liniilor și formelor; - utilizează forme geometrice și forme libere în realizarea unor compoziții plastice simple; - aplică materiale naturale, artistice și nonartistice în realizarea colajelor și lucrărilor decorative. - apreciază creațiile și personalitățile artistice din domeniul artelor plastice, muzicii, teatrului și dansului. <i>Educație teatrală:</i> - reproduce prin mimă și expresie corporală elemente din natură și din mediul apropiat prin gesturi și mișcări sugestive; - participă la jocuri de rol inspirate din natură și familie, exprimând emoții și situații prin mijloace teatrale simple; - coordonează mișcările corpului în funcție de ritm și tempou. <i>Educație coregrafică:</i> - coordonează mișcările corpului cu ritmul muzical, executând mers și mișcări specifice cântecului, dansului și marșului;
---	--	---

	Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Contextul natural</i> - explorarea elementelor naturii (sunete, culori, forme și mișcări) ca surse de inspirație pentru creații artistice integrate. <i>Exemple:</i> „Anotimpurile prin artă”; „Sunetele naturii”; „Peisajul meu artistic”. <i>Contextul social</i>- realizarea unor activități artistice individuale și de grup inspirate din mediul apropiat (clasă, școală, comunitate) dezvoltând colaborarea, comunicarea și aprecierea valorilor comunității. <i>Exemple:</i> Festivalul comunității – spectacolul naturii și al oamenilor. Temă cross-curriculară: <i>Natura – armonie de sunete, culori și mișcare</i> (Științe, Limba și literatura română; Matematică; Dezvoltare personală; Educația fizică)	- reproduce mișcări inspirate din natură, demonstrând expresivitate și creativitate în activitățile coregrafice;
Unitatea de învățare 2: Folosesc conștient mijloacele de expresie artistică		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: cooperarea, bucuria jocului, respectul față de reguli, exprimarea autentică a emoțiilor, empatia, acceptarea diversității, încrederea în sine, mândria față de propria creație, asumarea rolului de artist.		
Dimensiunea formativă: Limbaj artistic		
2.1. Reprezentarea experiențelor și spațiilor semnificative din viața familială și comunitară prin forme artistice variate, exprimând apartenență și sensibilitate față de mediul apropiat.	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Ritmul, mișcarea și expresia artistică <i>(Ritmul muzical: formule ritmice simple, accentul ritmic, măsura la 2 și 3 timpi; Ritmul vizual și corporal: repetarea elementelor, organizarea</i>	<i>Educația muzicală:</i> - identifică și reproduce formule ritmice simple prin bătăi din palme, mers ritmic și instrumente improvizate; - diferențiază tempourile muzicale și contrastele sonore (tare–încet, vesel–trist) prin audiere și interpretare;

2.2. Utilizarea limbajelor artistice (muzical, vizual, corporal și dramatic) pentru exprimarea relațiilor afective și sociale, manifestând empatie și deschidere în comunicarea cu ceilalți. 2.3. Crearea unor produse artistice inspirate din experiențe cotidiene și universul personal, valorificând imaginația, autenticitatea și originalitatea exprimării.	<i>mișcării și coordonarea cu muzica; Expresia prin mers, gest, bătaii din palme, dans și mișcare scenic).</i> 2. Melodia, culoarea și emoția artistică <i>(Melodia și elementele sale: motiv, frază, propoziție; caracterul major și minor; Culoarea ca mijloc de expresie: culori primare și binare, culori calde și reci, pata picturală și decorativă; Relația dintre sunet, culoare, voce și expresia emoțiilor).</i> 3. Contraste și dinamism în limbajele artei <i>(Tempoul muzical: rar, potrivit, repede; contraste de caracter și expresie; Nuanțe dinamice și intensitatea sunetelor în interpretare; Contraste vizuale și corporale: închis–deschis, culoare–nonculoare, mișcare rapidă–lentă, expresie vocală și gestică).</i> 4. Imaginea artistică și personajul în creație <i>(Organizarea spațiului plastic: compoziție, echilibru, armonie între formă și culoare; Personajul artistic prin voce, intonație, mimică, gest și mișcare; Relația dintre muzică, imagine, text și expresie corporală în jocuri teatrale și creații artistice).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații: valorificarea universului apropiat al copilului prin teme precum casa, familia și preocupările artistice personale. <i>Context personal și social – utilizarea conștientă a sunetului, culorii, mișcării și gestului pentru exprimarea emoțiilor, ideilor și experiențelor personale în creații artistice individuale și de grup.</i> <i>Exemple: „Familia mea prin culori și sunete”; „Povestea comunității mele”.</i>	- intonează melodii simple respectând expresivitatea vocii, structura melodică și caracterul major sau minor; - manifestă reacții corporale și expresive adecvate la schimbările de dinamică și tempou din muzică. <i>Educația plastică:</i> -utilizează punctul, linia și pata de culoare pentru realizarea unor compoziții plastice creative; -recunoaște și aplică culori primare, binare, calde și reci în lucrări artistice proprii; - organizează elemente plastice într-o compoziție echilibrată și armonioasă; -exprimă emoții și idei prin alegerea culorilor, formelor și organizarea spațiului plastic. <i>Educația teatrală:</i> -utilizează mimica, gestul și intonația pentru exprimarea emoțiilor și a trăirilor personajelor; -participă la dialoguri și jocuri teatrale simple respectând rolul și acțiunea scenică; -interpretează personaje prin expresivitate vocală și corporală adecvată situațiilor propuse; <i>Educația coregrafică:</i> -coordonează mișcările corporale cu ritmul și tempoul muzicii în dansuri simple; -execută mișcări sincronizate în dansuri în perechi și în cerc, respectând ritmul comun; -aplică elemente de ritm corporal și orientare în spațiu în activități coregrafice creative.
--	--	--

Proiect interdisciplinar: Armonie în lume – natura, arta și tehnologia.		
Unitatea de învățare 3: Creez, interpretez și colaborez prin artă		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: prietenia și cooperarea în activități de grup, respectul față de sine și față de ceilalți, generozitatea și ajutorul reciproc, empatia și exprimarea emoțiilor într-un mod adecvat		
Dimensiunea formativă: Experiență artistică		
3.1. Participarea la activități culturale și artistice din familie, școală și comunitate, exprimând idei, emoții și experiențe personale prin diverse limbaje artistice. 3.2. Reflectarea asupra rolului artei în exprimarea emoțiilor, dezvoltarea relațiilor și cultivarea stării de bine, manifestând apreciere pentru experiențele artistice trăite. 3.3. Reflectarea asupra rolului artei în dezvoltarea personală și în relațiile cu ceilalți, exprimând opinii și trăiri proprii despre impactul experiențelor artistice. 3.4. Transferarea experiențelor artistice în situații cotidiene de comunicare și colaborare, manifestând	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Arta ca experiență personală și colectivă (<i>Cântece și momente artistice în contexte autentice; expresia emoțiilor prin limbaje artistice; creații inspirate din experiențe personale și mediul apropiat: familie, natură și comunitate</i>). 2. Descoperirea și explorarea universului artistic (<i>Creații muzicale și elemente de expresivitate: ritm, melodie, tempo, nuanțe și timbru; culori, forme și imagini din mediul apropiat; opere de artă și impresii estetice personale</i>). 3. Creația artistică prin experiment și imaginație (<i>Improvizații ritmice, melodice și sonore inspirate din obiecte, situații și experiențe cotidiene; compoziții plastice și colaje din materiale naturale și artistice; relația dintre imagine, mesaj și emoție în creații personale</i>). 4. Povestea, mișcarea și expresia artistică scenică (<i>Povești, personaje și situații scenice exprimate prin voce, mimică, gest și mișcare; jocuri de rol, improvizații și secvențe coregrafice inspirate</i>	<i>Educația muzicală:</i> - interpretează individual și în grup cântece despre familie, prietenie și generozitate; - identifică în audiții elemente muzicale precum ritmul, tempoul, nuanțele și timbrul; - recunoaște caracterul major sau minor al unor melodii și exprimă emoțiile generate de muzica ascultată; - creează improvizații ritmice și melodice simple utilizând obiecte, vocea și sunete din mediul apropiat. <i>Educația plastică:</i> - realizează compoziții plastice inspirate din experiențe personale, natură și viața școlară; - aplică tehnici artistice variate în colaje și lucrări plastice cu tematică narativă; - organizează spațiul plastic pentru a transmite mesaje și emoții prin culoare și formă; - prezintă și explică propriile lucrări artistice, evidențiind ideile și emoțiile reprezentate. <i>Educația teatrală:</i> - participă la jocuri de rol și scenete inspirate din situații reale sau imaginare;

creativitate, empatie și spirit de cooperare.	<i>din viață, natură și tradiții; integrarea muzicii, imaginii, teatrului și dansului în momente artistice de grup).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context social-</i> valorificarea experiențelor artistice în contexte autentice din familie și comunitate, participând la sărbători, spectacole, expoziții, festivaluri și alte evenimente culturale, inspirându-se din natură, tradiții și viața cotidiană. <i>Exemple: „Peisajul preferat”, „Casa mea”.</i> Proiect interdisciplinar: <i>De la motiv - la compoziție.</i> Expoziție–spectacol interdisciplinar (compoziții plastice, creații muzicale, secvențe teatrale și coregrafice inspirate din același motiv artistic).	- realizează improvizații de grup pornind de la experiențe cotidiene și povești cunoscute; - manifestă implicare și cooperare în mini-spectacole și activități teatrale de clasă. <i>Educația coregrafică:</i> - execută mișcări și dansuri inspirate din activități cotidiene, sărbători și natură; - coordonează mișcarea corporală cu ritmul, tempoul și emoția muzicii; - creează și interpretează secvențe coregrafice simple individual, în perechi și în grup.
Unitatea de învățare 4: Înteleg cine sunt prin artă și cultură		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: respectul pentru tradiții și patrimoniu, armonia în familie și comunitate, bucuria de a dăru; creativitatea și libertatea de exprimare artistică; sensibilitatea față de frumos și armonie; autocontrolul și disciplina în exprimarea corporală și verbală		
Dimensiunea formativă: Identitate artistică		
4.1. Valorificarea experiențelor culturale și artistice personale în realizarea unor creații proprii, exprimând individualitatea, sensibilitatea și originalitatea artistică. 4.2. Aplicarea achizițiilor și experiențelor artistice în contexte școlare și comunitare,	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1.Familia mea – sursă de inspirație artistică <i>(Cântece despre familie, prietenie și copilărie; imagini, compoziții plastice și simboluri afective; personaje și situații familiale în jocuri de rol și expresii scenice; mișcări și dansuri inspirate din viața cotidiană.)</i> 2. Sărbători și tradiții prin limbajele artei	<i>Educația muzicală:</i> - recunoaște prin audiere forme muzicale simple și schimbările produse într-o melodie; - diferențiază muzica populară de muzica universală pe baza caracteristicilor audiate; - interpretează în grup colinde și cântece tradiționale specifice sărbătorilor și comunității; - exprimă prin cuvinte, desen sau mișcare emoțiile și imaginile sugerate de muzica ascultată.

exprimând identitatea personală și apartenența culturală. 4.3. Aprecierea valorilor culturale și artistice din mediul apropiat, manifestând deschidere față de diversitatea expresiilor culturale. 4.4. Implicarea activă în manifestări artistice ale comunității, asumând rolul de creator și receptor al frumosului și contribuind la promovarea valorilor estetice.	<i>(Colinde, cântece populare și creații muzicale asociate sărbătorilor tradiționale; costume populare, motive decorative, obiecte și simboluri tradiționale în creații vizuale; legende, povești și personaje tradiționale în expresii scenice; hore și dansuri populare, ritm, mișcare și apartenență la grup.)</i> 3. Locul natal – imagine, sunet și poveste <i>(Cântece și creații muzicale despre natură, sat/oraș și locuri reprezentative ale comunității; peisaje locale, elemente ale naturii și simboluri ale locului natal în creații plastice; povești despre familie, bunici și comunitate în expresii scenice; mișcări și dansuri inspirate din natură și tradiții locale.)</i> 4. Patrimoniul cultural – valori păstrate prin artă <i>(Creații muzicale populare și universale; forme muzicale simple: rondo, tema cu variațiuni și forma liberă; motive decorative, țesături, obiecte de artă populară și simboluri tradiționale; personaje și povești populare în expresii scenice; dansuri tradiționale și mișcări colective ale comunității.)</i> 5. Creația artistică împreună cu ceilalți <i>(Cântec, imagine, poveste și mișcare în momente artistice comune; lucrări plastice inspirate din tradiții, familie și experiențe personale; personaje și situații scenice din povești și evenimente comunitare; spectacole, expoziții și activități artistice de grup.)</i> Contexte de învățare raportate la noile educații:	<i>Educația plastică:</i> - identifică elemente de artă populară în obiecte, costume și ornamente tradiționale; - realizează lucrări artistice inspirate din tradițiile familiei și ale comunității locale; - reprezintă prin desen și culoare peisaje și simboluri specifice mediului apropiat. - valorifică motive și modele populare în compoziții plastice creative. <i>Educația teatrală:</i> - participă la dramatizări și jocuri de rol inspirate din povești și tradiții populare; - interpretează personaje utilizând expresivitatea vocii, mimicii și gestului; - realizează monologuri simple despre familie, bunici și comunitatea din care face parte; - manifestă implicare și cooperare în activități teatrale cu tematică folclorică. <i>Educația coregrafică:</i> - execută pași și mișcări specifice dansurilor populare simple pentru copii; - coordonează mișcările corporale cu ritmul și caracterul muzicii populare; - participă activ la dansuri de grup și în cerc, respectând sincronizarea cu colegii; - exprimă bucuria și apartenența la comunitate prin dans și mișcare artistică.
--	---	--

	<i>Context social-explorarea și exprimarea identității personale și culturale prin limbajele artei (cântec, imagine, poveste, mișcare și expresie scenică), valorificând familia, tradițiile, locul natal și patrimoniul comunității.</i> <i>Exemple: „Organizăm o expoziție”; „Invităm un artist în clasă”; „Sărbători prin artă”; „Tradiții și povești din comunitatea mea”.</i>	
--	--	--

Finalități:

La sfârșitul clasei a III-a, elevul/eleva:

- ***Integrează elemente ale limbajelor artistice*** în activități de receptare, interpretare și exprimare creativă, realizate în contexte școlare și comunitare, manifestând curiozitate și interes pentru experiențele artistice.
- ***Interpretează emoții, idei și mesaje artistice*** transmise prin diferite forme de artă, utilizând repere și criterii simple, precum și termeni specifici adecvați vârstei.
- ***Valorifică experiențe personale, familiale și comunitare*** ca surse de inspirație pentru realizarea unor creații artistice individuale și colective, demonstrând creativitate, implicare și colaborare.
- ***Exprimă opinii și aprecieri despre produse și experiențe artistice***, manifestând respect față de patrimoniul cultural local și deschidere către diversitatea expresiilor artistice.

Clasa a IV-a

Tema - cadru: Artele poporului meu
Unitatea de învățare 1: Tradiția în sunet, culoare și mișcare
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: patriotism, identitate culturală, respect, expresivitate, solidaritate, continuitate, sinergie și învățare autentică.

Dimensiunea formativă: Alfabetizare artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
1.1. Explorarea elementelor de limbaj artistic vizual, sonor, corporal și dramatic din creațiile populare, identificând simboluri ale identității culturale și expresii ale frumosului autentic. 1.2. Analizarea mesajelor artistice din tradițiile populare prin corelarea ornamentului, ritmului folcloric, mișcării coregrafice și elementelor de ritual sau joc dramatic, evidențiind semnificațiile culturale ale acestora. 1.3. Compararea formelor de expresie specifice artelor populare din diverse contexte culturale, utilizând un vocabular artistic adecvat și apreciind legătura dintre tradiție și valorile comunității contemporane. 1.4. Valorizarea patrimoniului cultural național prin receptarea sensibilă a creațiilor populare, manifestând respect și apreciere pentru contribuția	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Folclorul – expresie a vieții și tradițiilor (<i>Genuri ale folclorului muzical: doina, balada, cântecul popular; Jocuri și obiceiuri populare ale copiilor; jocuri rituale și nerituale; Personaje, măști și momente specifice tradițiilor populare în exprimarea scenic).</i> 2. Simboluri și motive în arta popular. (<i>Culorile de bază și simbolismul lor în arta tradițională; Motive florale, geometrice și zoomorfe în portul popular și obiectele decorative; Elemente decorative inspirate din patrimoniul artistic local).</i> 3. Ritmul și mișcarea în tradițiile populare. (<i>Ritmul folcloric în cântec, joc și dans. Formații de dans: cercul, linia, perechea; sincronizarea mișcărilor. Pași și poziții de bază în Hora, Sârba și Bătuta; gesturi și recuzită tradițională).</i> 4. Artele populare în viața comunității. (<i>Muzica și dansul în sărbători și obiceiuri familiale și comunitare. Portul popular, recuzita și decorul tradițional în manifestări artistice. Îmbinarea cântecului, imaginii, jocului scenic și dansului în manifestările folclorice).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații:	Educație muzicală: - diferențiază genurile folclorului muzical vocal (doina, balada, cântecul popular) și jocurile muzicale ale copiilor în cadrul audițiilor; - interpretează cântece populare și piese din repertoriul de muzică ușoară pentru copii, cu respectarea liniei melodice, textului literar, respirației corecte și sincronizarea cu acompaniamentul; - compară muzica de ritual (specifică obiceiurilor precum Călușarii, Paparudele sau Capra) cu jocurile muzicale nerituale, explicând rolul acestora în viața comunității. Educație plastică: - identifică motivele decorative florale și zoomorfe prezente pe piesele de port popular, explicând semnificația simbolică a culorilor de bază utilizate în arta tradițională; - realizează o compoziție plastică originală (decorarea unei piese vestimentare schițate sau a unui suport utilitar), integrând motive florale sau zoomorfe stilizate și un cod cromatic tradițional; - schițează motive florale și zoomorfe, obiecte decorative simple, cu materiale diverse; - argumentează alegerea culorilor și a simbolurilor ornamentale într-o lucrare proprie sau a colegilor, utilizând un limbaj plastic elementar. Educația teatrală:

artiștilor interpreți și a meșterilor populari.	<i>Context personal</i> - explorarea identității culturale prin raportarea la familie, tradiții și experiențe personale, dezvoltând sentimentul de apartenență și aprecierea valorilor moștenite. <i>Exemple:</i> „Rădăcinile familiei mele”; „Costumul popular din familia mea”. <i>Context cultural</i> - descoperirea și valorificarea patrimoniului cultural prin muzică, dans, meșteșuguri, simboluri și creații tradiționale. <i>Exemple:</i> „Folclorul muzical”; „Dansurile populare”; „Meșteșugurile tradiționale”; „Legende și balade”. Proiect interdisciplinar: Șezătoarea micilor artiști - activitate de tip atelier deschis.	- improvizează secvențe dramatice scurte inspirate din jocurile rituale de iarnă sau de primăvară, adaptându-și jocul scenic la specificul subiectului; - utilizează gestică ritualică și elementele de recuzită specifice într-o dramatizare colectivă, corelând mișcarea cu mesajul rostit sau cu textul folcloric; - colaborează în grup pentru punerea în scenă a unui obicei din comunitate, școală sau familie, asumându-și un rol specific. <i>Educația coregrafică:</i> - execută pașii de bază ai dansurilor populare locale (Hora, Sârba, Bătuta); - sincronizează mișcările individuale cu ritmul folcloric audiat și cu evoluția grupului în formații coregrafice simple de formă circulară (cerc) sau șerpuitoare (spirală).
Unitatea de învățare 2: Limbajul simbolic al artei populare		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: spiritualitatea, rigoarea simbolică, autenticitatea, comuniunea, responsabilitatea, creativitatea.		
Dimensiunea formativă: Limbaj artistic		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
2.1. Crearea unor produse artistice prin utilizarea elementelor de limbaj vizual și sonor, exprimând stări, emoții și impresii inspirate din natură și arta populară. 2.2. Valorificarea expresiei corporale și dramatice în interpretarea simbolurilor și	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Limbajele artistice în creația popular (<i>Sunete și instrumente tradiționale; particularități expresive ale melodiei populare; Punctul, linia, forma și culoarea în ornamentica popular; Gestul, postura și expresia corporală în jocul și teatrul popular</i>).	<i>Educați muzicală:</i> - identifică sunetele și instrumentele muzicale tradiționale în cadrul audițiilor; - interpretează melodii populare și piese muzicale moderne de inspirație folclorică; - diferențiază ritmul muzical tradițional în raport cu ritmul din muzica modernă, marcând corect accentele și pulsația pieselor audiate. <i>Educația plastică:</i>

valorificarea expresiei corporale și dramatice în interpretarea simbolurilor reda stări și fenomene inspirate din. 2.3. Exprimarea și promovarea valorilor patrimoniului cultural prin creații artistice proprii, valorificând simboluri și diverse mijloace de expresie.	2. Ritmul și simbolul în arta popular (<i>Ritmul în cântec, dans și acompaniament tradițional; Ritmul vizual prin motive ornamentale și compoziții decorative; Simboluri și semnificații exprimate prin muzică, imagine, mișcare și recuzită tradițională</i>). 3. Expresivitatea limbajelor artistice populare (<i>Relația dintre melodie, text și interpretare în creația popular; Relația dintre culoare, formă și mesajul artistic în creațiile tradiționale; Relația dintre mișcare, gest și expresia scenică în dansul și teatrul popular</i>). 4. Unitatea artelor în manifestările tradiționale (<i>Îmbinarea muzicii, imaginii, jocului scenic și dansului în obiceiuri și sărbători populare; Dansul popular ca sinteză între ritm, mișcare și expresie artistic; Elemente tradiționale și contemporane în valorificarea creației populare</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context cultural și social – explorarea simbolurilor și comunicarea artistică în familie, clasă și școală valorificând tradițiile, colaborarea și creația artistică de grup.</i> <i>Exemple: „Hora comunității”; „Sărbători populare”; „Felicitare tradițională”.</i>	- recunoaște elementele de limbaj plastic (punctul, linia, forma, culoarea) folosite în generarea motivelor ornamentale tradiționale; - creează compoziții plastice utilizând simetria, repetiția motivelor tradiționale; - analizează modul în care forma și culoarea sunt utilizate în arta populară; - aplică conștient forma și culoarea ca elemente de limbaj expresiv în creațiile proprii. <i>Educația teatrală:</i> - realizează improvizații artistice în grup și jocuri de rol, utilizând gesturi, vorbire expresivă și postură scenică adaptată personajelor alese; - analizează organic textul, muzica și mișcarea corporală în cadrul interpretării unor secvențe simple de teatru popular; - participă la realizarea unor scene colective inspirate de personaje istorice sau de basm. <i>Educația coregrafică:</i> - execută pașii de dans popular de bază pe melodiile folclorice propuse; - sincronizează mișcările coregrafice cu ritmul muzicii (folclorice sau moderne) și cu deplasarea grupului în spațiul scenic; - explică legătura dintre elementele muzicale (melodie, ritm) și expresia coregrafică în dansul popular.
---	---	--

	<i>Context digital – descoperirea patrimoniului cultural prin resurse digitale, explorări virtuale și prezentări multimedia ale creațiilor și tradițiilor artistice.</i> <i>Exemple: „Călătorii virtuale în ateliere de artiști”; „Descoperim simboluri tradiționale”.</i>	
Unitatea de învățare 3: Moștenirea artistică – dialog între trecut și prezent		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: recunoștința, admirația, discernământul estetic, dialogul cultural, patriotismul, excelența.		
Dimensiunea formativă: Experiență artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
3.1. Aprecierea creațiilor artistice din diverse contexte culturale și istorice prin formularea unor opinii personale argumentate, manifestând deschidere și sensibilitate estetică. 3.2. Argumentarea opiniilor despre valoarea creațiilor populare și academice, evidențiind elementele de expresivitate și manifestând respect pentru talentul artiștilor și al meșterilor populari. 3.3. Valorificarea experiențelor artistice în dezvoltarea sensibilității estetice,	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Tradiția – sursă de creație artistică <i>(Creații inspirate din folclorul muzical și din muzica cultă cu influențe tradiționale; Imagini și compoziții plastice inspirate din motive și simboluri ale patrimoniului cultural; Interpretări scenice și mișcări coregrafice inspirate din tradiții și obiceiuri populare).</i>	<i>Educație muzicală:</i> - identifică influențele tradiționale și elementele de folclor (cu caracter liric sau dansant) în cadrul audițiilor unor lucrări din muzica cultă profesionistă; - interpretează piese vocale cu caracter liric sau dansant, dând dovadă de expresivitate, echilibru sonor; - explică modul în care o melodie tradițională este transformată sau utilizată de compozitori în creații muzicale aparținând unor epoci și culturi diferite. <i>Educația plastică:</i> - identifică modurile de organizare a spațiului vizual într-o operă de artă (planurile aproape-departate și contrastele închis-deschis); - realizează compoziții plastice simple (figurative sau nonfigurative), cu subiecte din viața cotidiană ori povești și tehnici variate precum pictura, modelajul, colajul sau tehnicile mixte;

a exprimării emoționale și a relațiilor armonioase cu ceilalți. 3.4. Aplicarea experiențelor artistice în contexte cotidiene pentru promovarea valorilor culturale, a respectului față de moștenirea tradițională și a aprecierii frumosului autentic.	2. Mesajul artistic prin sunet, imagine și mișcare (<i>Relația dintre melodie, imagine, gest și mișcare în construirea unui mesaj artistic; Compoziții figurative, decorative și stilizate inspirate din natură și universul simbolic; Exprimarea emoțiilor și a ideilor prin interpretare vocală, expresie corporală și joc scenic</i>). 3. Experiment și creație în limbajele artei (<i>Pictură, modelaj, colaj și tehnici mixte în realizarea unor produse artistice; Improvizații muzicale, teatrale și coregrafice inspirate din teme tradiționale și contemporane; Proiecte artistice individuale și de grup prin explorarea diferitelor materiale și mijloace de expresie</i>). 4. Arta în viața comunității (<i>Valorificarea muzicii, artelor vizuale, teatrului și dansului în activități și evenimente școlare sau comunitare; Creații artistice care îmbină elemente tradiționale și contemporane; Prezentarea și reflecția asupra propriilor creații și a experiențelor artistice collective</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: Context cultural și comunitar – explorarea relației dintre tradiție și creația artistică actuală prin muzică, arte vizuale, teatru și dans, realizând creații individuale și colective inspirate din patrimoniul cultural și viața comunității.	- valorifică motive și simboluri tradiționale în creații artistice integrate, utilizând procedee de stilizare și motive și simboluri tradiționale în creații artistice integrate; - utilizează în mod creativ materialele și instrumentele artistice pentru a reda proporția, echilibrul și forma elementelor folosite în reprezentarea trecutului sau a prezentului. <i>Educația teatrală:</i> - improvizează scene scurte pe baza unor subiecte din viața cotidiană sau inspirate din povești, mituri, ritualuri, utilizându-și creativitatea și capacitatea de exprimare prin corp și voce; - transpune trăiri și emoții diverse în cadrul jocurilor dramatice de grup, dând dovadă de expresivitate scenică și respectând regulile de mișcare și interpretare; - colaborează activ în echipă pentru realizarea unor activități creative de teatru popular sau cult, integrând limbajul dramatic cu elemente muzicale și vizuale în contexte cotidiene. <i>Educația coregrafică:</i> - execută mișcări corporale și secvențe de dans în ritm muzical, demonstrând controlul echilibrului, al proporției mișcărilor și al posturii în spațiu; - redă prin mișcări individuale sau de grup caracterul liric ori dansant al unei piese muzicale, transformând sunetul în expresie corporală fluidă; - integrează elemente coregrafice tradiționale în experiențe artistice contemporane, punând în valoare
--	---	---

	<i>Exemple: „Tradițiile popoarelor”; „Portul popular în lume”; „Tradiții și istoria familiei în creații artistice”;</i> <i>*Context digital: utilizarea resurselor digitale pentru descoperirea, documentarea și prezentarea patrimoniului cultural și a creațiilor artistice tradiționale și contemporane.</i> <i>Exemple: Harta virtuală „Călătorie în Folclor”;</i> Proiect interdisciplinar: <i>Tradiția ca sursă de creație artistică.</i>	relația dintre mișcare, ritm și poveste în cadrul unor activități de grup.
Unitatea de învățare 4: Eu și rădăcinile mele culturale		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: demnitatea, conștiința identitară, recunoștința, solidaritatea generațională, deschiderea universală, responsabilitatea civică.		
Dimensiunea formativă: Identitate artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
4.1. Interpretarea mesajelor artistice din epoci și contexte culturale diferite, utilizând un limbaj artistic adecvat pentru evidențierea relației dintre tradiție și creația contemporană. 4.2. Argumentarea valorii patrimoniului cultural prin implicarea în activități artistice și comunitare, manifestând	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale:	<i>Educație muzicală:</i> - identifică simbolurile tradiționale și valorile identitare în piesele muzicale audiate, recunoscând influența creației populare asupra operelor culte semnate de compozitori naționali; - interpretează piese din patrimoniul local sau național salvate în portofoliul personal „Cântecele neamului meu”, transmițând prin limbajul sonor semnificația textului și spiritul de apartenență culturală; - manifestă atitudini de respect și mândrie față de moștenirea culturală în cadrul unor manifestări

responsabilitate și respect față de moștenirea culturală. 4.3. Evaluarea și reflecția asupra propriului proces artistic, exprimând opinii despre creațiile realizate și manifestând deschidere față de diversitatea expresiilor culturale. 4.4. Transferarea experiențelor artistice în contexte de viață cotidiană, contribuind la promovarea frumosului autentic și la păstrarea valorilor culturale.	1. Tradiția – reper al identității artistice (<i>Tradiția exprimată prin sunet, culoare și mișcare ca parte a patrimoniului cultural; Elemente ale folclorului reflectate în muzică, arte vizuale, teatru și dans; Obiceiuri, creații și forme artistice tradiționale ale comunității</i>). 2. Simboluri și limbaje artistice în moștenirea culturală. (<i>Simboluri tradiționale în muzică, arte vizuale și expresii scenice; Motive decorative, semnificații cromatice și imagini reprezentative în creația populară; Influența creației folclorice asupra artei culte și a creațiilor contemporane</i>). 3. Opera de artă – expresie a valorilor și apartenenței culturale. (<i>Mesajul artistic transmis prin limbaj muzical, vizual, teatral și corporal; Teme identitare în creația artistică: familie, comunitate, natură, patrimoniu; Creatori și interpreți naționali care valorifică tradiția în arta contemporană</i>). 4. Moștenirea culturală în viața contemporană. (<i>Povești, personaje și obiceiuri populare valorificate prin dramatizare și joc de rol; Spectacole, expoziții și manifestări culturale ca forme de exprimare artistică a comunității; Sinteza limbajelor artistice în creații colective și promovarea respectului față de valorile culturale</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context personal și cultural – explorarea identității culturale prin tradiții, simboluri și creații artistice, valorificând legătura dintre familie, comunitate și patrimoniu.</i>	colective, valorizând măiestria creatorilor și a interpreților naționali în viața contemporană. <i>Educația plastică:</i> - descifrează mesajul identitar și simbolurile naționale prezente în compoziții și imagini plastice cu teme patriotice, explicând modul în care acestea reflectă valori comune; - realizează compoziții plastice originale utilizând tehnici vizuale diverse pentru a exprima propria apartenență culturală și continuitatea limbajului artistic în timp; - participă activ la organizarea și prezentarea unor expoziții de grup la nivel de școală sau comunitate, promovând frumosul autentic și valorile patrimoniului cultural prin intermediul lucrărilor sale. <i>Educația teatrală:</i> - transpune în scenă situații și personaje inspirate de valorile identitare și de moștenirea culturală a neamului, utilizând vorbirea expresivă pentru comunicarea unui mesaj cultural clar; - integrează limbajul dramatic în sinteza unor manifestări colective sau mini-spectacole, susținând prin gesturi și prezență scenică ideea de solidaritate și identitate colectivă; - interpretează sensul și semnificațiile unei opere de artă scenice, argumentând importanța manifestărilor culturale în păstrarea și transmiterea valorilor comunității. <i>Educația coregrafică:</i> - execută mișcări coregrafice și dansuri de grup care reflectă diversitatea culturală și continuitatea
--	--	--

	<i>Exemple: Istoria familiei prin portrete, „Teatrul memoriei” „Cântecele neamului meu”.</i> <i>Context comunitar și intercultural –</i> descoperirea și compararea valorilor culturale locale și naționale prin muzică, arte vizuale, teatru și dans, dezvoltând respectul pentru diversitatea culturală. <i>Exemple: „Tradiții și obiceiuri din comunitatea mea”; „Simboluri culturale prin artă”.</i> Temă cross-curriculară: Arborele genealogic al tradițiilor neamului meu. (Limba și literatura română, Istoria românilor și universală, Educația digitală; Educația tehnologică).	tradițiilor în timp, păstrând linia stilistică a limbajului corporal local; - utilizează dinamica corpului și mișcarea simbolică pentru a transmite semnificații legate de teme identitare și pentru a ilustra valori ale culturii naționale; -colaborează în cadrul grupului pentru realizarea unor momente coregrafice integrate în spectacole școlare sau comunitare, promovând solidaritatea culturală și bucuria mișcării colective.
--	--	--

Finalități:

La sfârșitul clasei a IV-a, elevul/eleva:

- **Valorifică limbajele artistice** pentru exprimarea identității personale și a apartenenței culturale, integrând elemente ale tradițiilor și patrimoniului cultural în activități de receptare, creație și prezentare artistică.
- **Interpretează semnificații și valori culturale** reflectate în creații reprezentative ale patrimoniului național și universal, realizând produse artistice care exprimă experiențe, simboluri și valori relevante pentru comunitate.
- **Formulează aprecieri argumentate** privind rolul artei și al patrimoniului cultural în viața oamenilor, manifestând sensibilitate estetică și capacitate de reflecție asupra experiențelor artistice.
- **Manifestă respect și deschidere** față de diversitatea culturală, demonstrând disponibilitate pentru dialog intercultural și valorizarea creației proprii și a celorlalți.

Clasa a V-a

Tema - cadru: Arta care ne modelează: descoperiri, emoții, transformări		
Unitatea de învățare 1: Descopăr lumea artelor		
<i>Valori proiectate la nivelul unității de învățare:</i> curiozitatea, deschiderea spre nou; autenticitatea; încrederea în propria exprimare; respectul pentru diversitatea limbajelor artistice		
Dimensiunea formativă: Alfabetizare artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
1.1. Explorarea manifestărilor artistice din mediul apropiat prin activități de audiție, observare, interpretare și expresie artistică, demonstrând curiozitate și sensibilitate față de diversitatea expresiilor artistice. 1.2. Identificarea și interpretarea modalităților de comunicare artistică prin analiza elementelor expresive specifice muzicii, artelor vizuale, mișcării și expresiei scenice. 1.3. Analizarea mesajelor artistice transmise prin creații muzicale, vizuale, teatrale și coregrafice, exprimând impresii, emoții și opinii personale. 1.4. Crearea și prezentarea unor expresii artistice proprii prin interpretare, reprezentare și improvizație, valorificând	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1.Arta – expresie a vieții și a emoțiilor mele <i>(Artele în viața cotidiană: muzică, imagine, teatru, dans. Rolul artei în exprimarea emoțiilor, ideilor și experiențelor personale. Modalități de exprimare artistică prin voce, culoare, mișcare și gest).</i>	- identifică prezența artei în viața cotidiană; - recunoaște diferite forme de manifestare artistică (muzică, imagine, dans, teatru); - descrie experiențe personale de contact cu arta; - exprimă opinii simple despre importanța artei în viața oamenilor. - recunoaște imaginea, sunetul, mișcarea și gestul ca mijloace de comunicare artistică; - diferențiază comunicarea verbală de cea artistică; - utilizează elemente simple de expresie corporală și vocală; - realizează reprezentări artistice inspirate din experiențe și emoții personale - recunoaște emoții exprimate prin muzică, imagine și mișcare; - identifică personaje, situații și relații umane reprezentate artistic; - descrie mesaje simple transmise prin opere artistice;

imaginația și experiențele personale. 1.5. Implicarea în activități artistice individuale și de grup, colaborând cu ceilalți și manifestând respect pentru diversitatea formelor de expresie artistică.	2. Limbajele artei – forme de comunicare (<i>Limbaj sonor, vizual, corporal și scenic. Sunet, culoare, formă, gest și mișcare ca mijloace de expresie artistică. Relația dintre mijlocul artistic și mesaj</i>). 3. Omul reflectat în lumea artelor (<i>Familia, prietenia și relațiile umane în creații artistice. Personaje, situații și emoții în muzică, arte vizuale, teatru și dans. Diferite moduri de reprezentare artistică a experienței umane</i>). 4. Mesajul operei de artă (<i>Imaginea artistică: subiect, culoare, formă, simbol. Expresia artistică prin sunet, gest, mimică și mișcare. Descifrarea semnificațiilor unei creații artistice</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar</i> - explorarea artei ca mijloc de exprimare a identității, emoțiilor și experiențelor personale prin muzică, arte vizuale, teatru și dans, în activități individuale și de grup (expoziții, program artistic pentru o sărbătoare); <i>Exemple: „Cum mă schimb prin artă?”; „Emoțiile adolescenței”; Autoportret artistic; „Cine sunt eu?”</i> <i>*Context digital-utilizarea responsabilă a resurselor digitale pentru explorarea și realizarea unor produse artistice care comunică idei, emoții și experiențe personale.</i>	- stabilește legături între experiențele personale și conținutul unor creații artistice; - observă gesturi, mimică și mișcări cu rol expresiv; - identifică sunete, culori, forme și personaje în opere artistice; - descrie impresii și trăiri generate de contactul cu arta; - participă activ la discuții despre mesajele artistice receptate.
---	---	---

	<i>Exemple: Poster digital „Arta care mă definește”, „Album artistic al familiei”</i> Proiect interdisciplinar: <i>Eu și lumea din jurul meu</i>	
Unitatea de învățare 2: Înțeleg și exprim prin arte		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: expresivitatea; creativitatea; empatia; respectul pentru diversitatea interpretărilor; bucuria de a lucra în echipă.		
Dimensiunea formativă: Limbaj artistic		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
2.1. Explorarea elementelor de limbaj muzical, vizual, corporal și scenic în contexte variate de receptare și creație artistică, manifestând curiozitate și sensibilitate estetică. 2.2. Descoperirea relațiilor dintre ritm, formă și expresivitate prin experiențe artistice integrate, evidențiind modul în care acestea contribuie la transmiterea mesajului artistic. 2.3. Utilizarea elementelor de structură și compoziție în realizarea și interpretarea unor creații artistice proprii, manifestând creativitate și inițiativă.	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Sunetul, culoarea și mișcarea – mijloace de expresie artistic (<i>Elementele limbajului muzical: durata și înălțimea sunetului, măsurile de 2/4, 3/4 și 4/4, registrele sonore, sincopa și legato. Elemente de expresie muzicală: tempoul, timbrul vocal și instrumental, nuanțele dinamice, melodia ca mijloc de exprimare. Elemente de limbaj vizual și corporal: punct, linie, formă, culoare, ritm vizual, gest și mișcare scenic).</i> 2. Ritmul, armonia și organizarea expresiei artistice (<i>Ritmul în muzică, imagine și mișcare: repetiție, alternanță, accent și organizare. Relația dintre sunet, culoare și gest în construirea expresivității artistice. Compoziția artistică: echilibru, proporție, organizarea elementelor și centrul de interes).</i>	- recunoaște durata, înălțimea, tempoul și timbrul sunetelor; - identifică punctul, linia, forma și culoarea în imagini artistice; - utilizează gestul, postura și mișcarea în contexte expresive simple; - descrie rolul elementelor de limbaj în transmiterea mesajului artistic; - identifică manifestări ale ritmului în muzică, imagine și mișcare; - reproduce formule ritmice simple prin voce, mișcare și reprezentare grafică; - experimentează relații dintre sunet, formă, culoare și mișcare; - observă efectele expresive ale ritmului în diferite creații artistice - identifică centrul de interes într-o compoziție vizuală sau artistică;

2.4. Interpretarea modalităților de reprezentare artistică în creații muzicale, vizuale, teatrale și coregrafice, exprimând impresii și semnificații personale. 2.5. Crearea și comunicarea unor mesaje artistice prin combinarea limbajelor muzical, vizual, corporal și scenic, exprimând emoții, idei și experiențe personale.	3. Imaginea artistică și modalități de reprezentare (<i>Reprezentarea realistă, simbolică și abstractă în creația artistică. Culoarea, forma, sunetul și mișcarea ca mijloace de transmitere a ideilor și emoțiilor. Interpretarea diferitelor modalități de exprimare artistică în muzică, arte vizuale, teatru și dans</i>). 4. Exprimarea personală prin limbajele artei (<i>Utilizarea elementelor de limbaj artistic în creații proprii. Exprimarea emoțiilor, ideilor și experiențelor prin sunet, imagine, voce, gest și mișcare. Integrarea limbajelor muzical, vizual, teatral și coregrafic în produse artistice individuale și de grup</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar</i> - explorarea limbajelor muzicale, vizuale, teatrale și corporale prin activități de audiere, interpretare, analiză și creație artistică în spațiul școlar. <i>Exemple:</i> „Galeria clasei”; „Sunet, imagine și mișcare”. <i>Context social și comunitar</i> - valorificarea artei în comunitate prin proiecte, expoziții și manifestări culturale care promovează colaborarea, diversitatea și aprecierea valorilor artistice. <i>Exemple:</i> „Arta în comunitate”; „Arta și prietenia”.	- organizează elemente plastice într-un spațiu compozițional; - participă la interpretări vocale respectând repere ritmice și expresive; - utilizează mijloace corporale și scenice pentru organizarea expresiei artistice. - distinge reprezentări realiste, simbolice și abstracte; - identifică emoții și idei sugerate prin diferite limbaje artistice; - compară modalități de reprezentare a aceluiași subiect în diferite arte; - formulează opinii simple despre mesajul unei creații artistice; - interpretează vocal creații adecvate vârstei; - realizează compoziții plastice simple; - utilizează expresia corporală și scenică pentru comunicarea unor stări; - combină sunetul, imaginea și mișcarea în activități creative.
---	--	---

	Temă cross-curriculară: <i>Miracolul sunetelor, formelor și ritmurilor (Matematică, Științe, Educația fizică).</i>	
Unitatea de învățare 3: Emoția – sursă a creației		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: rigoarea, bucuria de a construi; gândirea structurală; curajul de a transforma emoțiile în artă, reziliența; speranța		
Dimensiunea formativă: Experiență artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
3.1. Receptarea experiențelor artistice prin observarea, audierea și analizarea creațiilor din muzică, arte vizuale, teatru și dans, manifestând sensibilitate și deschidere față de diversitatea expresiilor artistice. 3.2. Exprimarea emoțiilor, preferințelor și opiniilor personale generate de contactul cu diferite forme de artă, argumentând propriile impresii și respectând perspectivele celorlalți. 3.3. Explorarea relației dintre emoție și expresia artistică prin activități de interpretare, improvizație și creație, valorificând imaginația și autenticitatea exprimării. 3.4. Valorificarea experiențelor, observațiilor și	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Descopăr emoția în creația artistică <i>(Relația dintre emoție și expresia artistică în muzică, arte vizuale, teatru și dans. Observarea și identificarea stărilor afective transmise prin sunet, culoare, imagine, gest și mișcare. Criterii simple de receptare și analiză a creațiilor artistice).</i> 2. Transform experiențele mele în expresie artistică <i>(Experiențe personale reflectate prin desen, interpretare vocală, expresie corporală și joc scenic. Transformarea creativă a formelor artistice prin aranjare, combinare, secționare, modelare și colorare. Relația dintre muzică, imagine, cuvânt și mișcare în transmiterea unui mesaj personal).</i> 3. Exprim și interpretez prin limbajele artei <i>(Forme simple de interpretare vocală și corporală. Elemente de expresie artistică: voce, respirație, gest, postură și mișcare. Soluții artistice personale în realizarea și prezentarea unei creații).</i>	- urmărește cu interes creații muzicale, vizuale și scenice; - identifică elemente care îi atrag atenția într-o operă artistică; - descrie impresii și reacții generate de experiența artistică; - formulează opinii simple despre creațiile receptate. - recunoaște emoții transmise prin muzică, imagine și mișcare; - exprimă verbal sau artistic trăiri personale; - stabilește legături între experiențele proprii și mesajele artistice; - argumentează preferințe artistice simple. - interpretează vocal creații adecvate vârstei; - utilizează expresia corporală și gestuală pentru comunicarea emoțiilor; - experimentează diferite modalități de exprimare artistică; - participă la activități de improvizație artistică

trăirilor personale în realizarea unor creații artistice originale, exprimând identitatea și sensibilitatea estetică. 3.5. Experimentarea relațiilor dintre muzică, imagine, mișcare și cuvânt în activități artistice integrate, manifestând creativitate și deschidere spre colaborare.	4. Creez și comunic prin artă (<i>Forme muzicale accesibile: cântecul ca structură de exprimare a unei idei sau emoții. Îmbinarea limbajelor muzical, vizual, teatral și coregrafic în creații proprii. Realizarea unor produse artistice individuale și colective inspirate din experiențe personale</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context personal și familia</i> - explorarea emoțiilor și experiențelor personale prin combinarea limbajelor artistice (sunet, imagine, mișcare și cuvânt), dezvoltând autocunoașterea și exprimarea creativă. <i>Exemple:</i> „Jurnalul artistic al emoțiilor”; „Povești despre mine prin artă”. <i>Context școlar și comunitar</i> – realizarea unor mesaje și proiecte artistice pentru colegi, familie și comunitate, prin colaborare și integrarea diferitelor limbaje artistice. <i>Exemple:</i> „Cum organizăm un eveniment artistic?”; „Afișul și promovarea”. Proiect interdisciplinar: <i>Arta colaborării.</i>	- realizează compoziții plastice pornind de la experiențe personale; - utilizează transformări creative ale formelor și culorilor; - creează secvențe sonore, vizuale sau corporale inspirate din experiențe proprii; - integrează idei și emoții personale în produsele artistice realizate; - asociază imagini cu muzică și mișcare; - exprimă prin desen, voce sau corp impresii generate de o audiție sau de o imagine; - participă la activități care combină mai multe limbaje artistice; - colaborează în realizarea unor produse artistice integrate.
Unitatea de învățare 4: Valorific arta în viața mea		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: responsabilitatea civică, respectul pentru patrimoniu, mândria culturală, activismul prin artă, solidaritatea, puterea artei de a schimba, bucuria de a da.		
Dimensiunea formativă: Identitate artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva

4.1. Recunoașterea diversității genurilor și domeniilor artistice ca forme de exprimare a identității culturale și artistice, manifestând deschidere față de diversitatea culturală. 4.2. Interpretarea valorilor patrimoniului artistic al civilizațiilor antice prin identificarea influenței acestora asupra culturii și artei contemporane, manifestând respect pentru moștenirea culturală. 4.3. Dezvoltarea propriei identități artistice prin explorarea valorilor culturale și a modelelor artistice din diferite spații și perioade istorice, exprimând autonomie și originalitate. 4.4. Manifestarea apartenenței la comunitatea culturală prin participarea la activități de promovare și valorificare a patrimoniului artistic, manifestând responsabilitate și apartenență la comunitatea culturală. 4.5. Utilizarea artei ca mijloc de exprimare a valorilor	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Lumea artelor – forme și genuri de expresie <i>(Genuri muzicale primare: cântecul, dansul și marșul; Cântul vocal și coral în genurile de cantată și cântec de cor; Genuri ale artelor plastice: peisajul și natura static).</i> 2. Limbajele artelor vizuale și diversitatea creației plastice <i>(Domenii ale artelor plastice: grafica, pictura și sculptura; Particularități ale imaginii artistice în reprezentarea lumii reale și imaginare; Rolul creației plastice în exprimarea ideilor, emoțiilor și valorilor culturale).</i> 3. Moștenirea artistică a lumii antice. <i>(Creații și valori artistice din Egiptul, Grecia și Roma Antică; Elemente reprezentative ale artei antice în muzică, imagine și construcție artistică; Influența artei antice asupra culturii contemporane).</i> 4. Arta în comunitatea mea – implicare și promovare culturală <i>(Campanii și proiecte artistice cu impact cultural și social; Implicarea civică prin activități artistice; Promovarea patrimoniului cultural prin mijloace artistice și digitale).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context personal și familial- exprimarea opiniilor și impresiilor despre valori culturale transmise între generații prin artă.</i>	- identifică genuri muzicale și plastice reprezentative; - diferențiază domenii și forme de manifestare artistică; - descrie particularități ale unor creații muzicale și vizuale; - stabilește legături între genurile artistice și experiențele culturale proprii; - recunoaște creații și simboluri artistice din Egiptul, Grecia și Roma Antică; - identifică influențe ale artei antice în cultura actuală; - compară forme artistice din diferite epoci și contexte culturale; - manifestă interes și respect pentru patrimoniul cultural universal; - exprimă preferințe pentru anumite forme și genuri artistice; - identifică creații și personalități care constituie repere culturale; - reflectează asupra influenței artei în formarea propriei identități; - valorifică experiențe culturale în activități artistice personale; - participă la proiecte și campanii artistice școlare sau comunitare; - promovează valori culturale prin mijloace artistice și digitale; - contribuie la activități de valorizare a patrimoniului local;
---	--	--

cultu-rale, civice și comunitare în contexte artistice și digitale, manifestând creativitate și implicare civică.	<i>Exemple: „Povești despre artiști”; „Arta care mă inspiră”.</i> <i>Context social și comunitar</i> - reflecția asupra artelor între tradiție, inovație și responsabilitate socială; prezentarea modelelor artistice și valorilor culturale; elaborarea unor produse multimodale despre mediu și comunitate. <i>Exemple: „Arta și provocările lumii”; „Mari artiști”; „Capodopere care au schimbat lumea”.</i> <i>Context digital-</i> explorarea și valorificarea resurselor digitale pentru descoperirea operelor de artă, a personalităților culturale și prezentarea creativă a valorilor patrimoniului. <i>Exemple: „Muzeul virtual al tradițiilor”; „Cartea digitală a tradițiilor și simbolurilor locale”.</i> Proiect interdisciplinar: Patrimoniul copilăriei mele.	- colaborează în proiecte artistice cu impact comunitar; - realizează produse artistice inspirate din patrimoniul cultural; - exprimă prin artă mesaje cu relevanță socială și comunitară; - utilizează resurse digitale pentru promovarea culturii; - apreciază rolul artei în consolidarea identității culturale și sociale.
--	--	--

Finalități:

La sfârșitul clasei a V-a, elevul/eleva:

- **Utilizează conștient limbajele artistice** în receptarea, interpretarea și realizarea unor produse artistice, explicând relații simple dintre elementele de expresie și mesajele transmise.
- **Valorifică experiențe personale și culturale** în elaborarea unor demersuri artistice originale, transferând experiențele artistice în contexte de comunicare și expresie din viața cotidiană.
- **Formulează opinii argumentate** privind experiențele și produsele artistice analizate, manifestând deschidere și gândire critică în aprecierea acestora.
- **Participă responsabil și colaborativ** la proiecte și activități artistice desfășurate în contexte școlare și comunitare.

- **Manifestă respect și responsabilitate** față de patrimoniul cultural, precum și față de creația artistică proprie și a celorlalți.

Clasa a VI-a

Tema-cadru: Pacea începe cu mine: Arta de a crea lumea pe care o dorim		
Unitatea de învățare 1: Comunicarea empatică prin artă		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: armonia dintre om și natură; respectul pentru mediul înconjurător; sensibilitatea estetică.		
Dimensiunea formativă: Alfabetizare artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
1.1. Identificarea relațiilor dintre muzică, arte vizuale, teatru și dans prin identificarea modului în care elementele expresive contribuie la transmiterea mesajelor artistice. 1.2. Integrarea sunetului, imaginii, mișcării și cuvântului în receptarea și realizarea unor produse artistice, manifestând creativitate și deschidere spre experiment. 1.3. Interpretarea modalităților de reprezentare artistică a naturii și mediului înconjurător prin utilizarea mijloacelor specifice diferitelor arte. 1.4. Analizarea imaginii naturii în creații muzicale,	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Arta – un limbaj pentru exprimarea emoțiilor și experiențelor <i>(Sunetul, imaginea, mișcarea și cuvântul ca mijloace de comunicare artistică; Modalități prin care muzica, artele vizuale, teatrul și dansul transmit idei, emoții și stări; Creații artistice integrate inspirate din experiențe personale, relații umane și situații cotidiene).</i> 2. Lumea din jurul meu în limbaj artistic <i>(Observarea și reprezentarea mediului înconjurător prin muzică, imagine, teatru și dans; Particularități ale reprezentării spațiului: aproape-depart, perspectivă aeriană, organizarea elementelor în imagine; Mediul rural și urban ca surse de inspirație pentru creații artistice).</i> 3. Natura – poveste exprimată prin arte <i>(Relația om–natură reflectată prin sunet, culoare, formă și mișcare; Natura în creația</i>	- recunoaște prezența sunetului, imaginii, mișcării și cuvântului în diferite forme de artă; - identifică modalități de comunicare artistică specifice fiecărui domeniu; - observă asemănări și diferențe între limbajele artistice; - descrie exemple de interacțiuni dintre arte asociază muzica cu imagini, mișcări și texte; - participă la activități artistice care combină mai multe limbaje expresive; - utilizează elemente muzicale, vizuale și corporale în realizări simple; - contribuie la elaborarea unor produse artistice multimodale. - identifică elemente ale mediului natural și social reprezentate artistic; - observă modalități diferite de redare a realității în muzică și arte vizuale;

vizuale, teatrale și coregrafice, comparând modurile de exprimare artistică și semnificațiile acestora. 1.5. Crearea unor reprezentări artistice inspirate din natură, mediu și experiențe personale, utilizând elemente de limbaj artistic și exprimând idei și emoții proprii.	<i>populară și în operele artiștilor autohtoni; Forme artistice inspirate din natură: peisaj, natură statică, miniatură muzicală, tablou coregrafic, scenetă tematică).</i> 4. Creez și comunic prin limbajele artei (Asocierea elementelor de limbaj artistic pentru exprimarea unei idei, emoții sau impresii despre lumea apropiată; Realizarea unor produse artistice individuale și de grup prin combinarea muzicii, imaginii, mișcării și cuvântului; Prezentarea și explicarea propriilor creații artistice). Contexte de învățare raportate la noile educații: Context școlar: realizarea de expoziții tematice, ateliere culturale, activități artistice dedicate creerii identității vizuale și sonore a clasei. <i>Exemple: „Natura prin ochii noștri”; Campania artistică: „Pacea interioară”; „Empatia prin artă”.</i> <i>*Context digital: discuții și dezbateri în clasă sau online despre limbajele artelor în beneficiul omenirii;</i> <i>Exemple: „Dialog online despre artă”, „Arta care unește oamenii”.</i> Proiect interdisciplinar: Simfonia naturii – culori, sunete și mișcare. Produs final: Expoziție-spectacol.	- recunoaște utilizarea perspectivei în reprezentarea spațiului; - descrie caracteristici ale mediului rural și urban reflectate în creații artistice; - recunoaște teme inspirate din natură în diferite creații artistice; - identifică elemente ale folclorului și patrimoniului artistic autohton; - compară modalități de reprezentare a naturii în diferite arte; - formulează impresii despre mesaje artistice inspirate din natură - realizează compoziții inspirate din natură; - interpretează vocal sau corporal imagini și fenomene din mediul înconjurător; - utilizează elemente de expresie vizuală, sonoră și corporală; - participă la activități artistice integrate inspirate din experiențe personale și culturale.
Unitatea de învățare 2: Comunic prin arte pentru pace și cooperare		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: creativitate; empatie; cooperare		

Dimensiunea formativă: Limbaj artistic		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
2.1. Explorarea și explicarea rolului limbajelor muzical, vizual, corporal și scenic în transmiterea emoțiilor, ideilor și mesajelor artistice. 2.2. Corelarea elementelor de expresivitate specifice muzicii, artelor vizuale, teatrului și dansului în receptarea și interpretarea unor creații artistice variate. 2.3. Aplicarea elementelor de structură și organizare artistică în realizarea și interpretarea unor produse artistice proprii, manifestând creativitate și inițiativă. 2.4. Interpretarea relației dintre formă, expresivitate și mesaj în diverse creații artistice, formulând impresii și reflecții personale. 2.5. Valorificarea expresiei corporale, gestuale și scenice în comunicarea unor idei, emoții și mesaje artistice,	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Limbajele artei – forme de comunicare și dialog <i>(Muzica, imaginea, mișcarea și cuvântul ca mijloace de exprimare a ideilor, emoțiilor și valorilor umane; Elemente specifice limbajelor muzical, vizual, teatral și coregrafic în transmiterea mesajelor artistice; Relații dintre sunet, imagine, mișcare și expresie scenică în creații artistice integrate).</i> 2. Receptarea și interpretarea mesajului artistic <i>(Observarea, audierea și analiza unor creații din diferite domenii ale artei; Formarea opiniilor personale și exprimarea emoțiilor generate de experiențe artistice; Elemente de expresivitate artistică: acompaniament, formă muzicală, desen ritmic, anacruză, consonanță și disonanță, precum și mijloace expresive specifice artelor vizuale, teatrului și dansului).</i> 3. Organizarea expresiei artistice <i>(Structura și forma în creațiile muzicale, vizuale, teatrale și coregrafice; Principii de organizare artistică: proporție, ritm, echilibru între formă și culoare; Corpul și mișcarea ca mijloace de exprimare și comunicare artistic).</i>	- recunoaște caracteristicile de bază ale diferitelor limbaje artistice; - identifică modalități de exprimare prin sunet, imagine, mișcare și cuvânt; - explică rolul elementelor expresive în transmiterea mesajului artistic; - descrie relațiile dintre diferite forme de comunicare artistică -identifică elemente expresive în creații muzicale, vizuale și scenice; - observă relații dintre ritm, imagine, mișcare și expresie; - compară modalități de transmitere a emoțiilor în diferite arte; - formulează observații privind efectele expresive ale limbajelor artistice - recunoaște forme simple de organizare artistică; - identifică proporția, ritmul și echilibrul în produse artistice; - utilizează principii elementare de organizare compozițională; - aplică elemente de structură în activități muzicale, plastice și scenice; - identifică rolul formei și compoziției în transmiterea mesajului;

manifestând expresivitate și încredere în sine.	4. Creația artistică pentru cooperare și dialog <i>(Utilizarea limbajelor artistice în exprimarea respectului, empatiei și colaborării; Crearea unor produse artistice individuale și colective cu mesaje despre pace și înțelegere; Integrarea muzicii, imaginii, teatrului și dansului în proiecte artistice comune).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar și comunitar: exprimarea emoțiilor în cadrul unui atelier de expresie corporală și scenică; organizarea evenimentelor culturale în școală (expoziție, recital muzical) cu tema Pacea;</i> <i>Exemple: „Voluntariat artistic”;</i> <i>„Rezolvarea conflictelor prin teatru”,</i> <i>„Arta păcii”.</i> Proiect interdisciplinar: Prietenia. Temă cross-curriculară: Mesajul păcii prin arte (Istoria românilor și universală; Limba și literatura română; Educația civică; Limba străină).	- observă relația dintre culoare, ritm, mișcare și expresie; - explică modul în care diferite elemente contribuie la expresivitatea artistică; - argumentează preferințe privind soluțiile artistice utilizate; - utilizează gestul, postura și mișcarea în contexte expresive; - adaptează expresia corporală la diferite situații artistice; - participă la activități de interpretare și dramatizare; integrează elemente corporale și scenice în produse artistice simple.
Unitatea de învățare 3: Creez în comun		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: spirit critic; reflecție personală; sensibilitate emoțională		
Dimensiunea formativă: Experiență artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
3.1. Explorarea posibilităților de transformare și expresie artistică prin experimentarea sunetului, imaginii,	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale:	- experimentează transformări ale formelor, culorilor, sunetelor și mișcărilor;

mișcării și gestului în activități creative, manifestând curiozitate și deschidere spre noi forme de exprimare. 3.2. Implicarea în experiențe artistice individuale și colective prin interpretare și creație, exprimând emoții și idei prin limbaje muzicale, vizuale, teatrale și coregrafice. 3.3. Interpretarea modului în care arta reflectă lumea prin receptarea și interpretarea modului în care arta reflectă lumea prin receptarea interpretarea și exprimarea emoțiilor în 3.4. Crearea unor produse artistice inspirate din realitate și imaginație, valorificând experiențe, emoții și observații personale prin mijloace artistice variate. 3.5. Utilizarea responsabilă a tehnologiilor și mijloacelor contemporane de expresie pentru realizarea, prezentarea și evaluarea propriilor creații artistice.	1. Transform arta prin experiență și imaginație <i>(Transformări creative ale sunetelor, formelor, imaginilor și mișcărilor în procese artistice personale și de grup; Expresivitatea artistică prin voce, corp, mimică, gest, culoare și sunet; Elemente de expresie coregrafică: mișcări ritmice, dansuri tradiționale și combinații de mișcare).</i> 2. Reprezintă lumea prin limbajele artei <i>(Surse de inspirație artistică: natura, istoria și experiența umană; Muzica cu program și fără program ca modalitate de interpretare a realității; Modalități de reprezentare artistică a ideilor, imaginilor și simbolurilor prin muzică, arte vizuale, teatru și dans).</i> 3. Creez imagini și mesaje vizuale <i>(Limbaj plastic și expresivitate vizuală: linia, forma, motivul decorativ, stilizarea și transformarea creativă a formelor; Imaginea decorativă și rolul elementelor vizuale în transmiterea unui mesaj; Design artistic și imagine digitală: relația dintre funcționalitate și expresivitate).</i> 4. Colaborez și reflectez asupra creației artistice <i>(Realizarea unor produse artistice comune prin combinarea limbajelor muzical, vizual, teatral și coregrafic; Utilizarea tehnologiilor digitale în procesul de creare și prezentare artistic; Reflecția asupra procesului creativ: aprecierea propriilor</i>	- utilizează expresiv vocea, corpul și imaginea în activități artistice; - participă la exerciții de improvizație și explorare artistică; - descoperă efecte expresive generate de diferite mijloace artistice; - interpretează vocal, corporal sau vizual stări și emoții; - participă la dansuri, jocuri ritmice și activități scenice; - utilizează mimica, gestul și mișcarea pentru comunicare artistică; - colaborează în activități artistice de grup. - identifică surse de inspirație în diferite opere artistice; - observă modalități diferite de reprezentare a aceleiași teme; - formulează impresii și interpretări personale; - stabilește legături între experiențele proprii și mesajele artistice receptate; - creează produse artistice pornind de la experiențe proprii; - utilizează simboluri, asocieri și imagini sugestive; - combină elemente muzicale, vizuale și corporale în activități creative; - exprimă idei și emoții prin diferite forme artistice. - utilizează aplicații și resurse digitale simple în activități artistice;
---	--	---

	realizări și ale colegilor, formularea unor observații și concluzii). Contexte de învățare raportate la noile educații: Context școlar și social - realizarea de produse multimodale (individual sau în grup) pentru colegi, familie sau comunitate școlară. <i>Exemple: „Atelierul transformărilor creative”; „Colțul artistic al clasei”; „Arta pentru un mediu mai bun”.</i> *Context digital– utilizarea resurselor digitale pentru realizarea și promovarea unor mesaje artistice cu impact social și cultural. <i>Exemple: „Campanii digitale pentru pace”; „Mesaje multimedia”.</i> Proiect interdisciplinar: Povestea unei comunități în imagini, sunete și simboluri. Produs final: Spectacol-expoziție.	- realizează produse vizuale și prezentări creative; - reflectează asupra propriului proces de creație; - formulează aprecieri și sugestii privind propriile realizări și cele ale colegilor.
Unitatea de învățare 4: Valorific patrimoniul și diversitatea culturală		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: respect pentru patrimoniul cultural; responsabilitate socială; identitate culturală.		
Dimensiunea formativă: Identitate artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
4.1. Analizarea diversității genurilor, formelor și domeniilor artistice ca expresii ale patrimoniului cultural și ale identității artistice, manifestând deschidere față de pluralitatea valorilor culturale. 4.2. Interpretarea experiențelor culturale și artistice	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Diversitatea formelor de expresie artistică <i>(Genuri muzicale: tabloul muzical, miniatura muzicală, genul de concert, sonata și simfonia; Genuri ale artelor vizuale: peisajul, natura statică, portretul și compoziția; Domenii ale artelor vizuale: arta decorativă, arhitectura și designul).</i>	- identifică genuri muzicale și vizuale reprezentative; - recunoaște domenii ale creației artistice din mediul cultural apropiat; - descrie caracteristici ale unor forme artistice studiate; - manifestă interes pentru diversitatea expresiilor artistice;

din Evul Mediu și Renaștere prin analiza creațiilor reprezentative, evidențiind contribuția acestora la evoluția patrimoniului artistic. 4.3. Explorarea relației dintre artă, cultură și identitate prin analiza unor creații artistice din contexte istorice și culturale variate, formulând reflecții și opinii personale. 4.4. Interpretarea spectacolului artistic ca formă complexă de comunicare culturală, evidențiind interacțiunea dintre muzică, arte vizuale, teatru și dans. 4.5. Implicarea în activități de valorificare și promovare a patrimoniului artistic, manifestând responsabilitate culturală și apartenență la comunitate.	2. Arta ca expresie a epocilor și culturilor (<i>Opere reprezentative și experiențe culturale din Evul Mediu și Renaștere; Teme istorice, religioase și culturale reflectate în creațiile artistice; Rolul artei în păstrarea memoriei și valorilor unei societăți</i>). 3. Spectacolul – întâlnirea limbajelor artistice (<i>Opera, baletul și spectacolul dramatic ca forme de integrare a artelor; Relații dintre muzică, imagine, mișcare și expresie scenică în construcția spectacolului; Rolul colaborării dintre artiști în realizarea unei creații complexe</i>). 4. Patrimoniul artistic și identitatea culturală (<i>Valorizarea operelor artistice ca expresie a diversității culturale; Compararea unor forme de expresie artistică din perioade și spații culturale diferite; Atitudini de respect și responsabilitate față de patrimoniul cultural</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar, social și comunitar – explorarea rolului artei în exprimarea valorilor culturale, a diversității și a dialogului intercultural prin creații artistice individuale și colective din istorie, tradiții și viața comunității.</i> <i>Exemple: „Pacea în lume”; „Diversitatea culturală”; „Expoziție caritabilă”.</i> <i>Context cultural și digital – valorificarea patrimoniului local prin utilizarea resurselor</i>	- recunoaște opere și creații reprezentative ale perioadelor studiate; - identifică teme și valori culturale reflectate în opere de artă; - compară manifestări artistice din diferite epoci; - apreciază contribuția patrimoniului cultural la dezvoltarea civilizației; - identifică elemente culturale și istorice prezente în opere artistice; - stabilește legături între creațiile artistice și contextul lor cultural; - exprimă opinii privind semnificația unor opere studiate; - recunoaște rolul artei în păstrarea memoriei culturale; - recunoaște elemente muzicale, vizuale și scenice în opera, baletul și spectacolul dramatic; - identifică contribuția diferitelor arte la realizarea spectacolului; - descrie experiențe culturale legate de receptarea spectacolelor; - manifestă interes pentru participarea la evenimente culturale; - participă la proiecte și activități culturale școlare; - valorifică informații despre patrimoniul artistic în contexte educaționale; - promovează creații și valori culturale prin mijloace artistice și digitale;
---	---	--

	digitale pentru documentarea, prezentarea și promovarea poveștilor, simbolurilor și creațiilor comunității. <i>Exemple: „Muzeul virtual al comunității”; „Galeria digitală a tradițiilor”.</i> Proiect interdisciplinar: <i>Patrimoniul viu al comunității mele.</i>	- reflectează asupra rolului artei în formarea propriei identități culturale; - participă la proiecte și activități culturale școlare; - valorifică informații despre patrimoniul artistic în contexte educaționale; - promovează creații și valori culturale prin mijloace artistice și digitale; - reflectează asupra rolului artei în formarea propriei identități culturale.
--	--	--

Finalități:

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul/eleva:

- **Integrează conștient limbajele, elementele și mijloacele de expresie artistică** în activități de receptare, interpretare și creație, utilizând resurse și tehnici variate.
- **Analizează și interpretează** semnificațiile, mesajele și funcțiile creațiilor artistice din contexte culturale diverse, exprimând aprecieri argumentate prin utilizarea unui limbaj artistic adecvat.
- **Valorifică experiențele culturale și artistice** în exprimarea creativă a ideilor, emoțiilor și valorilor personale, elaborând produse artistice individuale și colective.
- **Manifestă respect și valorizare** față de patrimoniul cultural național și universal, recunoscând rolul acestuia în dezvoltarea personală și culturală.
- **Manifestă deschidere, colaborare și responsabilitate** în dialogul și activitățile artistice desfășurate în contexte educaționale și comunitare.

Clasa a VII-a

Tema-cadru: Lumea artelor contemporane: inovație și creativitate prin arte
Unitatea de învățare 1: Descopăr artele contemporane

<i>Valori proiectate la nivelul unității de învățare:</i> empatia, curiozitatea, respectul pentru diversitate.		
Dimensiunea formativă: Alfabetizare artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
1.1. Analizarea modului de constituire și dezvoltare a imaginii artistice în muzică, arte vizuale, teatru și dans, identificând mijloacele prin care artiștii transmit idei, emoții și viziuni asupra lumii. 1.2. Interpretarea relațiilor dintre sunet, imagine, mișcare și expresie scenică în realizarea mesajului artistic, evidențiind caracterul integrat al limbajelor artistice. 1.3. Analizarea principiilor de organizare expresivă, structurală și dramaturgică ale creațiilor artistice din diverse domenii, utilizând criterii estetice adecvate. 1.4. Analizarea modalităților de reprezentare a omului, a emoțiilor și a experiențelor umane prin diferite limbaje artistice, formulând opinii argumentate. 1.5. Explorarea relațiilor dintre om, obiect și spațiu în creații muzicale, vizuale, teatrale	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Imaginea artistică – dialog între sunet, imagine și mișcare (Imaginea sonoră, vizuală, scenică și corporală ca forme de exprimare artistic; Transferul dintre limbajele artei și dezvoltarea gândirii simbolice; Constituirea imaginii artistice prin muzică, mișcare, expresie scenică și imagine vizuală; Muzica cu program și fără program ca sursă de imagini, stări și semnificații).	- identifică imaginea sonoră, vizuală, scenică și corporală în diferite creații; - explică rolul elementelor de limbaj artistic în construirea imaginii; - recunoaște etapele de dezvoltare a imaginii artistice; - compară modalități de reprezentare a aceleiași teme în diferite arte; - identifică relații între muzică, imagine și mișcare; - explică rolul expresiei artistice în transmiterea emoțiilor; - observă transferuri de sens între diferite limbaje artistice; - formulează interpretări asupra mesajului artistic; - identifică momente de dezvoltare expresivă într-o creație artistică; - observă relația dintre structură și expresivitate; - descrie rolul dramaturgiei în muzică, teatru, dans și imagine; - explică modul în care organizarea artistică influențează receptarea operei - identifică tipuri de portret în diferite arte; - recunoaște mijloace de exprimare a emoțiilor și caracterului;

și coregrafice, evidențiind modul în care acestea contribuie la construirea semnificațiilor artistice. 1.6. Utilizarea conceptelor și termenilor specifici alfabetizării artistice în descrierea și interpretarea creațiilor muzicale, vizuale, teatrale și coregrafice, manifestând rigoare în comunicarea artistică.	2. Creația artistică – structură, acțiune și expresivitate (<i>Etapele dezvoltării unei creații artistice: idee, organizare, expresie și transmiterea mesajului; Dramaturgia artistică și rolul său în organizarea acțiunii, imaginii și expresiei scenice; Relația dintre muzică, teatru și coregrafie în construcția unui moment artistic; Expresia corporală: voce, gest, mișcare și relația dintre personaj și acțiune</i>). 3. Dialogul artelor – identitate, portret și comunicare (<i>Portretul artistic: muzical, vizual, teatral și corporal; Relația dintre muzică, imagine, cuvânt și mișcare în exprimarea emoțiilor și experiențelor umane; Mijloace artistice specifice pentru reprezentarea personalității, stărilor și relațiilor dintre oameni; Arta ca formă de dialog intercultural și comunicare între oameni</i>). 4. Omul și lumea reprezentate prin artele contemporane (<i>Relația om–obiect–spațiu în creația artistică; Reprezentarea naturii și a mediului înconjurător prin peisaj, natură statică și forme artistice contemporane; Figura umană în artă: chipul, corpul, expresia și mișcarea. Perspective artistice asupra realității: spațiul vizual, sonor, scenic și coregrafic</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar și social - promovarea colaborării artistice și participarea la proiecte</i>	- compară portretul sonor, vizual, scenic și corporal; - explică relația dintre expresie artistică și mesaj; - identifică modalități de reprezentare a spațiului artistic; - recunoaște utilizarea perspectivei în reprezentarea realității; - analizează relația dintre figură, obiect și spațiu; - observă rolul mediului natural și cultural în construcția imaginii artistice; - utilizează adecvat vocabular artistic specific; - descrie elemente de limbaj și expresivitate artistică; - argumentează opinii privind mesajul și organizarea creației; - realizează conexiuni între diferite domenii artistice - utilizează adecvat vocabular artistic specific; - descrie elemente de limbaj și expresivitate artistică; - argumentează opinii privind mesajul și organizarea creației; - realizează conexiuni între diferite domenii artistice.
--	--	--

	creative; reflectarea asupra impactului artistic în situații din viața școlii și a comunității. <i>Exemple: „Stilul meu artistic”; „Creativitatea mea”; „Portretul meu artistic”.</i> <i>*Context digital - integrează arta digitală, multimedia și utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale în creația artistică.</i> <i>Exemple: „Arta digitală”; „Inteligența artificială în creație”; „Realitate augmentată”.</i> Temă cross-curriculară: Eu – creator în lumea artei și a tehnologiei. (Educație tehnologică și TIC; Limba și literatura română; Geografia; Informatica).	
Unitatea de învățare 2: Exprim idei și emoții prin limbaje contemporane		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: creativitate; deschidere spre experiment; aprecierea diversității		
Dimensiunea formativă: Limbaj artistic		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
2.1. Analizarea rolului elemen-telor limbajelor muzicale, vizu-ale, corporale și scenice în construirea expresiei artistice și transmiterea emoțiilor, ideilor și mesajelor. 2.2. Interpretarea efectelor expresive ale contrastului, armoniei și echilibrului în diverse forme de artă, evidențiind	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Limbajul artistic – mijloace de exprimare a emoției (<i>Elemente de limbaj muzical: ritm, melodie, tempo, dinamică, timbru și expresivitate sonoră; Elemente de limbaj vizual: punct, linie, formă, volum, culoare, contrast și compoziție; Elemente de expresie teatrală și coregrafică: gest, mimică, expresie corporală, relația actor–public și spațiul scenic; Imaginea în mișcare: relația dintre sunet, efecte sonore, imagine și simbol visual</i>).	- identifică elemente expresive ale limbajului muzical, plastic și scenic; - explică rolul ritmului, melodiei, culorii, formei și mișcării în comunicarea artistică; - observă relația dintre emoție și mijloacele de expresie artistică; - utilizează vocabular specific pentru descrierea expresivității artistice. - identifică contraste și armonii în creații muzicale, vizuale și scenice; - explică rolul opozițiilor expresive în transmiterea mesajului artistic;

contribuția acestora la semnificația creației artistice. 2.3. Utilizarea tehnicilor și procedeele artistice în realizarea unor produse creative, valorificând expresivitatea, originalitatea și intenția artistică personală. 2.4. Analizarea modului în care diferite limbaje artistice contribuie la construirea și caracterizarea personajului artistic în muzică, arte vizuale, teatru și dans. 2.5. Utilizarea expresiei vocale, vizuale, corporale și scenice pentru interpretarea unor personaje și situații artistice, manifestând creativitate și capacitate de comunicare expresivă. 2.6. Integrarea elementelor de limbaj artistic în realizarea și interpretarea unor produse artistice interdisciplinare, exprimând idei și mesaje personale.	2. Contrastul și armonia – principii ale expresiei artistice (<i>Contrastul și armonia în muzică: intensitate, tempo, caracter și timbre; Contrastul vizual: culoare, nonculoare, lumină–umbră, clarobscur; Echilibrul și opoziția în expresia scenică și corporală: tensiune–relaxare, mișcare amplă–restrânsă; Simboluri și semnificații artistice în construirea mesajului</i>). 3. Experiment și creație prin tehnici artistice contemporane (<i>Tehnici mixte și experiment artistic în realizarea unor creații proprii; Combinarea materialelor, procedeele și limbajelor artistice; Valorificarea tehnicilor tradiționale în contexte de expresie contemporană; Relația dintre idee, mijloc artistic și mesaj transmis</i>). 4. Personajul artistic – între voce, imagine și mișcare (<i>Personajul artistic în muzică, teatru, dans și imagine; Caracterul muzical și expresia personajului prin voce, sunet, culoare și mișcare; Construirea personajului prin relația dintre corp, spațiu scenic și imagine; Corelarea caracterului personajului cu mijloacele de expresie artistic</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar</i> - stimularea exprimării creativității și dezvoltarea stilului artistic propriu; personajul artistic - construcție și expresie. <i>Exemple: „Designerul”; „Animatorul”; „Creatorul de conținut”.</i>	- compară efectele contrastului și armoniei în diferite forme de artă; - argumentează impactul expresiv al soluțiilor artistice observate. - experimentează tehnici și materiale variate; - combină limbaje și mijloace artistice în activități creative; - selectează soluții expresive adecvate intenției artistice; - valorifică mijloace tradiționale și contemporane în procesul de creație; - identifică caracteristici ale personajului în muzică, imagine, teatru și dans; - explică rolul expresiei sonore, vizuale și corporale în definirea personajului; - compară modalități de reprezentare artistică a caracterului; - descrie relația dintre expresie și identitatea personajului; - interpretează personaje prin voce, gest și mișcare; - utilizează elemente vizuale și sonore pentru caracterizarea artistică; - adaptează expresia artistică la context și intenție; - participă la activități de interpretare individuală și colectivă; - identifică relații dintre muzică, imagine, corp și scenă;
---	---	--

	<i>Context social și comunitar - promovarea colaborării artistice și participarea la proiecte creative.</i> <i>Exemple: „Flashmob artistic”; „Proiecte colaborative”.</i> Proiect interdisciplinar: <i>Chipuri, emoții și povești în limbajele contemporane ale artei. Produs final: Galeria personalităților contemporane (expoziție fizică/digitală cu portrete, personaje, povești și creații multimedia).</i>	- utilizează mijloace expresive complementare în activități artistice; - explică contribuția diferitelor limbaje la unitatea mesajului artistic; - realizează produse artistice integrate cu grad sporit de expresivitate.
Unitatea de învățare 3: Creez și inovez		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: rigoare, perseverență, respect pentru munca artistică		
Dimensiunea formativă: Experiență artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
3.1. Explorarea elementelor structurale ale creației artistice în activități de receptare, interpretare și creație, utilizând criterii estetice adecvate. 3.2. Valorificarea principiilor de compoziție și echilibru și armonie în realizarea unor produse artistice individuale și colective, manifestând creativitate și responsabilitate în procesul de creație. 3.3. Experimentarea proceselor de stilizare și reinterpretare artistică prin utilizarea unor tehnici și mijloace specifice diferitelor domenii ale	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. De la idee la creație artistică (Tema, motivul și dezvoltarea unei idei artistice în muzică, arte vizuale, teatru și dans. Transformarea și variația elementelor artistice: motiv melodic, motiv decorativ, secvență de mișcare și expresie scenică. Organizarea mesajului artistic în creații individuale și organizare). 2. Compoziția artistică – echilibru, ritm și expresivitate (Structuri compoziționale: compoziția statică și dinamică. Principii de organizare artistică: simetrie, asimetrie, repetiție, contrast, echilibru și centru de interes. Relația dintre formă și conținut în transmiterea mesajului artistic. Tensiune, rezoluție și echilibru în expresia corporală și scenic).	- identifică motive, teme și elemente de dezvoltare în diferite creații artistice; - observă procese de variație și transformare artistică; - experimentează modalități de dezvoltare a unei idei artistice; - organizează secvențe expresive pornind de la un motiv artistic; - aplică principii de organizare a compoziției artistice; - utilizează repetiția, contrastul și echilibrul în activități creative; - experimentează relații dintre formă și conținut; - selectează soluții artistice adecvate intenției expresive;

artei, dezvoltând o viziune personală. 3.4. Prezentarea unor produse artistice integrate prin combinarea mijloacelor tradiționale și contemporane de expresie, manifestând deschidere spre inovare artistică. 3.5. Crearea /interpretarea unor structuri dramatice și coregrafice prin utilizarea expresiei scenice și corporale, dezvoltând capacități de comunicare artistică și colaborare. 3.6. Evaluarea procesului și rezultatelor activităților artistice prin reflecție personală și feedback constructiv, pentru îmbunătățirea propriului parcurs creator.	3. Stilizare și inovație în creația artistică <i>(Stilizarea și reinterpretarea elementelor artistice: motive decorative, ritm ornamental, elemente scenografice și motive coregrafice. Transformarea creativă a formelor și simbolurilor în contexte contemporane. Designul produsului artistic: design digital, animație simplă și compoziție multimedia).</i> 4. Creez prin mișcare, rol și expresie scenic <i>(Organizarea secvențelor dramatice și coregrafice. Dramaturgia mișcării în teatru și dans; relația dintre personaj, acțiune și spațiu scenic. Dramatizarea muzicii prin imagine, mișcare și expresie corporală. Comunicarea scenică: relații între personaje, conflict, colaborare și transmiterea emoției).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar și digital:</i> explorarea curentelor și tendințelor artei contemporane prin reflecție la nivel de clasă, familie, comunitate; activități creative despre arta contemporană în Republica Moldova, Europa și în lume; design și stilizare artistică; vizite virtuale; <i>Exemple: „Land Art”; „Arta contemporană”; „Street Art”; „Performance”, „Google Arts & Culture; arhive digitale; platforme culturale online”.</i> Proiect interdisciplinar: <i>Inovație și expresie în arta contemporană. Arta –experiment și inovație.</i>	-transformă motive și imagini artistice prin procedee de stilizare; - realizează variante creative ale unor modele artistice; - explorează posibilități de reinterpretare a unor teme cunoscute; - utilizează elemente decorative, sonore, corporale și scenice în contexte creative; - combină diferite limbaje artistice în realizarea produselor creative; - utilizează resurse digitale simple pentru exprimare artistică; - participă la elaborarea unor produse multimedia; - valorifică tehnologii și materiale diverse în activități de creație - interpretează roluri și situații artistice utilizând vocea, corpul și mișcarea; - organizează secvențe dramatice și coregrafice simple; - utilizează expresiv spațiul scenic; - cooperează în activități artistice colective; - descrie etapele realizării unui produs artistic; - formulează opinii privind propriile experiențe creative; - identifică reușite și posibilități de îmbunătățire; - valorifică feedbackul primit în activități ulterioare.
Unitatea de învățare 4: Valorific relația dintre artă, tehnologie și societate		

Valori proiectate la nivelul unității de învățare: respect pentru patrimoniu, responsabilitate culturală, identitate culturală		
Dimensiunea formativă: Identitate artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
4.1. Analizarea evoluției stilurilor artistice în context cultural-istorice și culturale diverse, identificând particularitățile expresive și valorile estetice ale fiecărei epoci. 4.2. Interpretarea relațiilor dintre diferite domenii artistice în creații complexe (operă, balet, spectacol muzical-dramatic, multimedia), evidențiind modul de integrare a limbajelor artistice. 4.3. Analizarea modului în care artele contribuie la construirea experienței culturale și a identității artistice prin descifrarea unor creații artistice reprezentative. 4.4. Explorarea relației dintre artă, tehnologie și comunicare culturală în context contemporan, manifestând deschidere față de noile forme de expresie artistică. 4.5. Valorificarea patrimoniului cultural și a	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Arta în timp – stiluri și viziuni asupra lumii (<i>Evoluția stilurilor artistice și reflectarea valorilor societății în diferite epoci. Barocul – expresivitate, dramatism și bogăția limbajelor artistice. Realismul – reprezentarea vieții și a experiențelor umane. Impresionismul și arta contemporană – noi modalități de percepere și exprimare artistică.</i>) 2. Dialogul artelor în creații complexe (<i>Opera, baletul și spectacolul dramatic ca forme de sinteză artistică. Relația dintre muzică, imagine, mișcare, cuvânt și personaj în construirea mesajului artistic. Elemente ale spectacolului: scenografie, costume, iluminare și expresie scenică. Rolul colaborării dintre artiști în realizarea unei creații comune.</i>) 3. Arta și tehnologia – noi forme de expresie creativă (<i>Tehnologia digitală ca mijloc de creație și prezentare artistică. Design digital, colaj digital și compoziții multimedia. Expoziții virtuale și muzee digitale ca forme de valorificare a patrimoniului cultural. Utilizarea responsabilă a mediilor digitale pentru promovarea artei.</i>) 4. Arta în comunitate – patrimoniu, identitate și comunicare (<i>Relația dintre creația artistică, comunitate și valorile culturale.</i>)	- recunoaște caracteristici ale barocului, realismului, impresionismului și artei contemporane; - compară modalități de expresie artistică în diferite epoci; - identifică elemente stilistice în muzică, arte vizuale, teatru și dans; - explică modul în care contextul istoric influențează creația artistică; - identifică relația dintre muzică, imagine, mișcare și teatru în spectacole; - recunoaște rolul personajului și al expresiei scenice integrate; - descrie elemente de scenografie, costume și lumină; - explică modul de colaborare dintre diferite arte într-un spectacol - identifică structura unei opere sau a unui balet; - explică rolul muzicii dramatice și al expresiei scenice; - compară forme de spectacol din diferite epoci și culturi; - argumentează impactul emoțional și cultural al creațiilor artistice. - utilizează resurse digitale în activități artistice;

experiențelor artistice în dezvoltarea propriei identități artistice și culturale, manifestând responsabilitate și apreciere pentru diversitatea culturală.	<i>Patrimoniul cultural reinterpretat prin mijloace contemporane. Promovarea valorilor artistice prin proiecte culturale și platforme digitale. Atitudini de apreciere, respect și implicare în viața culturală).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar, profesional și antreprenorial</i> - explorarea artei contemporane, a sintezei artelor și a diverselor domenii creative, dezvoltând înțelegerea rolului artiștilor și al industriilor culturale în societatea actuală. <i>Exemple: „Bienalele de artă”; „Festivaluri internaționale”; „Profesiile viitorului în domeniul artelor”.</i> <i>Context digital și comunitar – valorificarea tehnologiilor digitale pentru documentarea, reinterpretarea și promovarea patrimoniului cultural în forme artistice contemporane.</i> <i>Exemple: „Muzeul digital al simbolurilor culturale”; „Patrimoniul reinventat”.</i> Proiect transdisciplinar: Patrimoniul reinventat pentru viitor. (Istoria românilor și universală, Limba și literatura română).	- recunoaște forme de artă digitală (expoziții virtuale, design digital); - identifică rolul tehnologiei în promovarea patrimoniului; - analizează impactul culturii digitale asupra artei contemporane; - identifică elemente de patrimoniu cultural local și universal; - apreciază valoarea creațiilor artistice în formarea identității culturale; - participă la activități de promovare a culturii; - reflectează asupra propriei relații cu arta și cultura.
--	--	---

Finalități:

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul/eleva:

- **Valorifică limbajele artistice** ca instrumente de exprimare, comunicare și reflecție, creând produse artistice originale prin integrarea experiențelor culturale și a diferitelor forme de expresie artistică.

- **Interpretează critic** creații și fenomene artistice în raport cu contexte culturale, istorice și sociale, formulând judecăți de valoare argumentate pe baza criteriilor estetice și culturale.
- **Participă activ și responsabil** la proiecte și activități artistice cu relevanță educațională, culturală și comunitară, contribuind la promovarea valorilor culturale.
- **Manifestă respect, deschidere și apreciere** față de diversitatea expresiilor artistice și culturale, recunoscând rolul acestora în dezvoltarea personală și socială.
- **Transferă competențele artistice** în contexte variate de viață, utilizând arta ca mijloc de comunicare, colaborare și implicare civică.

Clasa a VIII-a

Tema-cadru: Identitatea culturală prin arte		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: respect pentru patrimoniul cultural, aprecierea valorilor autentice, responsabilitate culturală, deschidere spre dialog intercultural		
Unitatea de învățare 1: Artă-expresie a Patrimoniului cultural și a spațiului de inovație		
Dimensiunea formativă: Alfabetizare artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
1.1. Analizarea patrimoniului artistic național și universal ca expresie a identității culturale și memoriei colective, evidențiind rolul artei	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Patrimoniul cultural și identitatea artistică (<i>patrimoniul artistic național și universal; patrimoniul material și imaterial;</i>	- recunoaște creații muzicale, plastice, scenice și coregrafice reprezentative ale patrimoniului național și universal; - identifică valori artistice din patrimoniul material și imaterial;

în păstrarea valorilor comunității. 1.2. Interpretarea valorilor culturale universale și a dialogului intercultural prin explorarea creațiilor artistice din contexte istorice și culturale diverse, manifestând respect pentru diversitate. 1.3. Valorificarea patrimoniului artistic prin utilizarea mijloacelor media și a tehnologiilor digitale pentru documentare, prezentare și comunicare culturală responsabilă. 1.4. Analizarea relației dintre tradiție și inovație în arta contemporană, identificând modalități prin care creatorii reinterpretează valorile culturale în forme expresive noi. 1.5. Experimentarea expresivității artistice proprii prin reinterpretarea motivelor și simbolurilor culturale, manifestând creativitate,	<i>creații, monumente și opere reprezentative; arta ca memorie culturală; identitatea vizuală, sonoră, scenică și corporală).</i> 2. Valori culturale și dialog intercultural (<i>patrimoniul artistic al Republicii Moldova; contribuția artiștilor autohtoni; valori culturale universale și creații reprezentative ale umanității; dialog intercultural; valorificarea patrimoniului prin mijloace media).</i> 3. Tradiție și contemporaneitate în limbajele artistice (<i>prelucrări contemporane ale creațiilor artistice; fuziunea dintre tradițional și modern; reinterpretarea valorilor culturale (folclor, motive decorative, dans inspirat din tradiție); dialogul dintre trecut și prezent; expresivitatea limbajelor artistice integrate; arta și tehnologiile).</i> 4. Publicul și experiența artistică (<i>rolul spectatorului și receptarea artei; interpretări diferite ale aceleiași opere; experiența artistică personală; muzee, galerii, expoziții reale și virtuale; promovarea valorilor artistice și culturale).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar</i> - explorarea și afirmarea identității artistice și culturale prin reflecție,	- explică rolul artei ca formă de memorie culturală; - descrie contribuția artiștilor autohtoni la patrimoniul cultural; - compară creații artistice din culturi diferite; - identifică elemente comune și specifice în expresia artistică; - explică rolul artei în dialogul intercultural; - valorifică exemple de creații reprezentative ale umanității. - utilizează resurse digitale pentru documentare și prezentare artistică; - creează produse simple de promovare culturală (poster, colaj digital, prezentare); - identifică forme de promovare a patrimoniului prin media; - explorează expoziții virtuale și muzee digitale - identifică elemente tradiționale în creații contemporane; - explică fuziunea dintre tradițional și modern; - recunoaște reinterpretări ale motivelor folclorice; - analizează exemple de artă contemporană inspirată din tradiție; - realizează transformări simple ale motivelor muzicale, plastice sau coregrafice;
---	---	--

originalitate și raportare personală la patrimoniul. 1.6. Reflectarea asupra rolului publicului și al experienței estetice în receptarea artei, participând activ la manifestări culturale și acțiuni de promovare a patrimoniului artistic.	creație și exprimare personală prin limbajele artei; construirea propriei identități artistice și culturale. <i>Exemple: „Valorile mele”; „Cine sunt prin artă?”.</i> <i>Context social și comunitar</i> - dezvoltarea dialogului și cooperării în comunități multiculturale; valorificarea artei ca mijloc de comunicare și apropiere între oameni. <i>Exemple: „Comunități multiculturale”; „Dialog prin artă”, „Festivalul tradițiilor și inovației”;</i> <i>„Ziua patrimoniului cultural – eveniment școlar”.</i> Temă cross-curriculară: <i>Rădăcini și ritmuri: explorarea identității culturale. Dialog intercultural prin arte. (Limba și literatura română; Istoria românilor și universală; Geografia; Educație tehnologică și TIC).</i>	- creează variante contemporane ale unor elemente tradiționale; - combină limbaje artistice în produse creative; - exprimă idei personale inspirate din patrimoniul - explică rolul spectatorului în perceperea artei; - identifică multiple interpretări ale aceleiași opere; - exprimă opinii despre experiențe artistice; - participă la activități culturale (muzee, spectacole, expoziții). - participă la evenimente culturale locale; - identifică instituții culturale (muzee, filarmonici, teatre); - promovează valori culturale prin proiecte simple; - colaborează în activități artistice colective
Unitatea de învățare 2: Înțeleg identitatea culturală prin arte. Arta armoniei și echilibrului		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: creativitate, spirit inovator, responsabilitate în comunicarea publică		
Dimensiunea formativă: Limbaj artistic		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva

2.1. Identificarea și interpretarea simbolurilor artistice în diferite limbaje (muzical, vizual, scenic, coregrafic) în contexte culturale variate, evidențiind semnificațiile și valorile transmise. 2.2. Analizarea rolului simbolurilor artistice în construirea identității culturale și în transmiterea mesajelor artistice, formulând reflecții personale argumentate. 2.3. Utilizarea simbolurilor artistice în realizarea unor creații proprii prin integrarea limbajelor muzical, vizual, corporal și scenic, manifestând creativitate și originalitate. 2.4. Experimentarea relației dintre tradiție și inovație în limbajele artistice prin reinterpretare și transformare creativă a simbolurilor culturale. 2.5. Analizarea expresivității limbajelor artistice integrate în	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Simboluri și identitate culturală în arte (<i>Simboluri muzicale, vizuale, teatrale și coregrafice; semnificații culturale și artistice; simboluri naționale, locale și universale; elemente de identitate culturală</i>). 2. Tradiție și inovație în creația artistică (<i>Motive și valori tradiționale în creația contemporană; reinterpretarea patrimoniului cultural; dialogul dintre tradiție și modernitate; expresivitatea limbajelor artistice integrate</i>). 3. Limbaje artistice integrate și expresie creativă (<i>Combinarea muzicii, artelor vizuale, teatrului și dansului în creații artistice; mijloace de expresie și comunicare; compoziții artistice interdisciplinare</i>). 4. Arta contemporană și noile forme de expresie (<i>Noi tendințe și forme de manifestare artistică; tehnologiile digitale în creație; proiecte artistice colaborative; arta ca mijloc de comunicare și afirmare culturală</i>).	- recunoaște simboluri muzicale, vizuale, scenice și corporale în creații artistice; - explică semnificația unor motive sonore, vizuale sau gestuale; - identifică simboluri culturale naționale și universale; - diferențiază între semn, simbol și motiv artistic. - interpretează semnificația simbolurilor în contexte artistice; - explică rolul simbolurilor în transmiterea mesajelor culturale; - recunoaște elemente identitare locale și autohtone în artă; - argumentează valoarea simbolurilor în patrimoniul cultural; - creează motive simbolice sonore, vizuale sau corporale; - utilizează simboluri în compoziții artistice simple; - combină limbaje artistice în exprimarea unei idei; - integrează simboluri culturale în creații proprii; - identifică motive tradiționale în variante contemporane; - realizează transformări ale unor elemente folclorice;
--	--	--

comunicarea simbolică a ideilor și emoțiilor și experiențelor umane. 2.6. Participarea la activități artistice colective bazate pe simboluri culturale valorificând colaborarea, diversitatea expresiilor și apartenența culturală.	Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar și cultural</i> - valorificarea patrimoniului local, național și european prin discuții/dezbateri în situații educaționale și reflexive; interacțiuni interculturale, directe și digitale, în școală și comunitate; <i>Exemple:</i> „Patrimoniul Republicii Moldova”; „Patrimoniul european”; „Muzee și monumente”, „Natura ca simbol” <i>*Context digital:</i> realizarea produselor artistice digitale cu conținut intercultural; utilizarea responsabilă a instrumentelor digitale și a inteligenței artificiale în creare; promovarea explorării patrimoniului prin intermediul muzeelor și arhivelor digitale. <i>Exemple:</i> „Patrimoniul digital”; „Expoziții virtuale”. Proiect interdisciplinar: Identitatea culturală în imagini, sunete și simboluri.	experimentează fuziunea dintre tradițional și modern; - creează variante personale ale unor simboluri culturale - explică modul în care diferite arte transmit simboluri; - compară expresivitatea muzicii, imaginii, mișcării și teatrului; - interpretează mesaje artistice complexe; - reflectează asupra propriei percepții artistice. - colaborează în realizarea unor produse artistice simbolice; - participă la interpretări scenice sau coregrafice; - contribuie la proiecte culturale tematice; - utilizează simboluri în activități de grup.
Unitatea de învățare 3: Creez în dialog cu tradițiile și culturile lumii și inovație prin artă		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: solidaritate, spirit inovator, responsabilitate în comunicarea publică		
Dimensiunea formativă: Experiență artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva

3.1. Analizarea artei ca formă de comunicare socială culturală și identitară, evidențiind rolul acesteia în transmiterea mesajelor și valorilor comunității. 3.2. Interpretarea artei cu mesaj civic prin identificarea problemelor, valorilor și atitudinilor sociale exprimate, manifestând responsabilitate și gândire critică. 3.3. Participarea la activități artistice comunitare și colaborative prin utilizarea diferitelor forme de expresie artistică în spații culturale și publice. 3.4. Valorificarea memoriei și experiențelor comunității prin realizarea unor creații artistice interdisciplinare care reflectă identitatea și valorile colective. 3.5. Utilizarea responsabilă a culturii digitale pentru promovarea creațiilor artistice și comunicarea	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Artă și comunicarea mesajului social (<i>arta ca formă de comunicare și expresie socială; afișul, posterul, caricatura și ilustrația; creații artistice cu mesaj civic și responsabilitate socială; cântecul cu mesaj, muzica socială și storytelling-ul sonor</i>). 2. Artă comunitară și memoria colectivă (<i>arta în spațiul public; muralul, instalația artistică și intervenția urbană; proiecte artistice comunitare și valorificarea memoriei comunității; expresii artistice colective prin muzică, teatru și dans</i>). 3. Participare și colaborare în creația artistică (<i>forme participative de expresie artistică: teatru participativ, teatru-forum, flashmob artistic; improvizație și creație colectivă; colaborarea în realizarea proiectelor artistice; arta ca mijloc de implicare și dialog social</i>). 4. Cultura digitală și promovarea artistică (<i>identitate vizuală și comunicare artistică în mediul digital; produse grafice și digitale pentru promovarea culturală; branding cultural și strategii de comunicare media; design, media și industrii creative</i>).	- identifică forme de artă cu mesaj social (afiș, poster, caricatură, ilustrație); - explică rolul artei în comunicarea publică; - interpretează mesaje civice în creații artistice; - recunoaște valori naționale și universale în artă - analizează cântece sociale, protest sau identitare; - explică rolul muzicii în exprimarea mesajului civic; - interpretează storytelling sonor și vizual; - reflectează asupra impactului social al artei; - participă la proiecte artistice comunitare; - identifică forme de artă urbană (mural, instalație, intervenție urbană); - contribuie la activități colective (teatru forum, flashmob artistic); - colaborează în creații de grup, identifică elemente ale memoriei comunitare în artă; - creează produse artistice inspirate din comunitate; - utilizează muzică, teatru, dans și imagine în exprimare; - integrează experiențe locale în creații artistice. - realizează produse digitale simple (poster, colaj, prezentare);
--	---	---

valorilor culturale în contexte contemporane. 3.6. Alcătuirea unor proiecte artistice participative multimodale prin integrarea muzicii, teatrului, dansului și artelor vizuale, manifestând creativitate și cooperare.	Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context profesional și antreprenorial</i> - explorarea modalităților de valorificare și promovare a patrimoniului cultural prin inițiative artistice și proiecte creative. <i>Exemple: „Promovarea patrimoniului”; „Ghid cultural”.</i> <i>Context social și comunitar</i> - dezvoltarea gândirii critice și a dialogului cultural prin interpretarea operelor de artă în relație cu experiențele personale, valorile comunității și realitatea contemporană. <i>Exemple: „Comunități multiculturale”; „Dialog prin artă”.</i> <i>*Context digital</i> - utilizarea identității vizuale și a instrumentelor digitale pentru comunicarea și promovarea valorilor culturale. <i>Exemplu: „Branding cultural – identitate vizuală”.</i> Proiect interdisciplinar: Proiect artistic comunitar – Memoria comunității. (imagini, povești, interviuri, creații artistice și materiale multimedia).	- creează identitate vizuală pentru un proiect cultural; - utilizează rețele media pentru promovare artistică; - înțelege rolul brandingului cultural; - participă la improvizații artistice colective; - integrează mai multe limbaje artistice într-un proiect; - exprimă idei prin mijloace interdisciplinare; creații performative.
Unitatea de învățare 4: Valorific identitatea culturală și orientarea vocațională		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: autonomie, autenticitate, responsabilitate		
Dimensiunea formativă: Identitate artistică		

Unități de competență	• Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
4.1 Elaborarea și prezentarea portofoliului artistic personal în formate fizice și digitale, reflectând evoluția creativă, interesele și identitatea artistică proprie. 4.2. Valorificarea experiențelor personale, a memoriei culturale și a patrimoniului apropiat în realizarea unor creații artistice originale, exprimând apartenență și sensibilitate culturală. 4.3. Explorarea propriei identități artistice prin reflecție și autoexpresie multimodală, manifestând autenticitate, încredere și deschidere spre dezvoltare personală. 4.4. Cercetarea profesiilor și oportunităților din domeniul artistic și cultural, identificând rolul creatorilor și al industriilor creative în societatea contemporană.	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Portofoliul artistic și afirmarea identității creative (<i>portofoliul artistic fizic și digital (galerie digitală, blog artistic, prezentare multimedia); selectarea și prezentarea creațiilor personale; artist statement și reflecția asupra parcursului artistic propriu</i>). 2. Autoportretul artistic și identitatea personală (<i>autoportretul realist și simbolic prin limbaje vizuale, sonore, scenice și corporale; colajul identitar; simboluri, metafore și experiențe personale reflectate în creația artistică</i>). 3. Memoria culturală și patrimoniul personal (<i>patrimoniul personal și familial (cântece, repertorii tradiționale, obiecte și povești cu valoare afectivă); memoria culturală și valorificarea experiențelor de viață; reinterpretarea artistică a tradițiilor familiale și comunitare</i>). 4. Arta, vocația și cariera creativă (<i>profesii și cariere în domeniul artistic și cultural; tehnologii digitale în industriile creative; antreprenariat și management cultural; inițierea și promovarea proiectelor</i>).	- realizează portofoliu artistic (fizic/digital); - utilizează platforme simple (prezentare, galerie, blog artistic); - selectează lucrări reprezentative pentru parcursul propriu; - prezintă coerent creații proprii în fața publicului. - creează autoportret vizual, sonor, corporal sau scenic; - utilizează simboluri și metafore pentru exprimarea identității; - integrează mai multe limbaje artistice în auto-reprezentare; - explică propria expresie artistică; - identifică elemente din patrimoniul familial și comunitar; - integrează cântece, povești, obiecte sau imagini cu valoare afectivă; - creează produse artistice inspirate din experiențe personale; - explică semnificația culturală a propriei creații; - identifică profesii artistice și culturale; - înțelege rolul industriilor creative; - descrie competențe necesare în domeniul artistic; - explorează opțiuni vocaționale personale;

4.5. Promovarea creațiilor artistice proprii prin utilizarea mijloacelor digitale, comunicare publică și dialog și antreprenoriat cultural, manifestând inițiativă și responsabilitate.	<i>artistice; prezentarea publică a creațiilor și dialogul cu publicul).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context digital și creativ – valorificarea resurselor artistice și tehnologice pentru realizarea unor produse multimodale care exprimă idei, experiențe și valori culturale în contexte școlare și comunitare.</i> <i>Exemple: „Blog artistic”; „Portofoliul digital”; „Jurnalul digital al experienței artistice”.</i> <i>Context social, comunitar și profesional – explorarea rolului artiștilor și al profesioniștilor din industriile creative, prin dialog, colaborare și implicare în promovarea valorilor culturale.</i> <i>Exemple: „Festivalul vocațiilor creative”; „Patrimoniul mondial”; „Dialog intercultural”;</i> Proiect STEAM: Patrimoniul viu – laborator de creație și inovație culturală, (Proiect de cercetare, creație și promovare culturală care valorifică patrimoniul comunității prin integrarea artei, tehnologiei și inovației, concretizat prin realizarea unui muzeu virtual al comunității).	- utilizează instrumente digitale pentru prezentarea creațiilor; - participă la proiecte culturale simulate; - creează produse de promovare artistică; - înțelege noțiuni simple de management cultural; - prezintă creații artistice în fața publicului; - argumentează alegerile artistice; - participă la dialog despre artă; - manifestă deschidere față de feedback.
--	--	--

Finalități:

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul/eleva:

- **Utilizează creativ și responsabil limbajele artistice** tradiționale, contemporane și digitale în activități de exprimare, comunicare și realizare a unor produse și proiecte artistice originale.
- **Analizează și apreciază critic** fenomene și produse artistice din perspective estetice, culturale și sociale, argumentând rolul artei în dezvoltarea personală, culturală și socială.
- **Elaborează și promovează** produse și proiecte artistice care exprimă idei, valori și poziții personale, valorificând patrimoniul cultural în contexte reale și digitale.
- **Manifestă autonomie, responsabilitate și inițiativă** în organizarea și desfășurarea activităților artistice, implicându-se activ în viața culturală și comunitară.
- **Transferă competențele artistice** în contexte educaționale, comunitare și interculturale, promovând colaborarea, dialogul și respectul pentru diversitatea culturală.

Clasa a IX-a

Tema - cadru: Arta ca valoare a eu-lui		
Unitatea de învățare 1: Arta și comunitatea		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: demnitate umană, respect pentru diversitate, spirit critic		
Dimensiunea formativă: Alfabetizare artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
1.1. Analizarea artei ca limbaj universal de comunicare emoțională, socială și culturală, evidențiind rolul acesteia în exprimarea experiențelor umane și a valorilor comunităților. 1.2. Interpretarea diverselor tipuri și forme de manifestare artistică prin abordări interdisciplinare,	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Arta – concept, limbaj și funcții în societate (arta ca limbaj universal și formă de comunicare; funcțiile artei în societate: identitară, patrimonială, socială și civică; arta și comunicarea emoțională; relația dintre artă și viața cotidiană).	- explică rolul artei ca limbaj universal; - identifică funcțiile artei în societate (identitară, patrimonială, socială, civică); - interpretează relația dintre artă și viața cotidiană; -analizează arta ca formă de comunicare emoțională.

identificând relațiile dintre arte și expresiile culturale contemporane. 1.3. Evaluarea diversității culturii artistice (populară, academică, contemporană, media și digitală), apreciind rolul acesteia în dezvoltarea patrimoniului cultural. 1.4. Analizarea evoluției artei și a patrimoniului cultural național și universal prin raportarea creațiilor la contexte istorice și sociale. 1.5. Argumentarea valorii patrimoniului artistic și a contribuției personalităților creatoare la dezvoltarea culturii naționale și universale. 1.6. Evaluarea rolului artei în societatea contemporană prin explorarea relațiilor dintre cultură, tehnologie, interculturalitate și responsabilitate ecologică.	2. Forme de manifestare artistică și domenii ale culturii (<i>tipuri și forme de manifestare artistică: muzica, artele vizuale, teatrul, dansul și domeniile conexe; cinematografia și arta digitală ca forme contemporane de expresie; domenii ale culturii artistice: cultura populară, cultura academică, cultura contemporană, cultura media și digital).</i> 3. Arta și civilizația – evoluție, tradiții și valori culturale (<i>repere ale evoluției artei și culturii în diferite epoci istorice; arta și dezvoltarea comunităților; simboluri culturale universale; tradiții muzicale, meșteșuguri populare, dansul popular și costumele tradiționale; monumente culturale și istorice).</i> 4. Patrimoniul artistic național și universal (<i>capodopere ale artei mondiale și patrimoniul UNESCO; patrimoniul cultural al Republicii Moldova și valorile culturale universale; dialogul dintre culturi; echilibrul dintre identitatea națională și patrimoniul universal).</i> 5. Personalități artistice și arta în contextul contemporan (<i>personalități artistice reprezentative din patrimoniul național și universal: compozitori, artiști plastici, actori, regizori și interpreți contemporani; Patrimoniul național (Muzică:</i>	- recunoaște forme de artă: muzică, arte vizuale, teatru, dans; - identifică domenii conexe (cinematografie, artă digitală); - compară forme tradiționale și contemporane de expresie; - explică specificul fiecărui domeniu artistic; - diferențiază tipuri de cultură artistică; - identifică caracteristici ale culturii media și digitale; - analizează influența mass-media asupra artei; - explică rolul culturii contemporane în societate; - identifică repere istorice ale artei; - analizează relația dintre artă și dezvoltarea comunităților; - recunoaște simboluri culturale universale; - compară patrimoniul național și universal; - recunoaște capodopere UNESCO și opere universale; - identifică valori culturale în patrimoniu; - explică rolul dialogului intercultural; - interpretează relația dintre universal și național; - recunoaște personalități artistice reprezentative; - descrie contribuția lor la patrimoniu; - compară creații naționale și universale; - exprimă opinii despre operele studiate;
--	---	--

	<i>E. Doga, G. Musicescu, Șt. Neaga; Arte vizuale: I. Vieru, M. Grecu, V. Rusu-Ciobanu; Teatru: I. Druță, M. Volontir; Coregrafie: Ansamblul „Joc)”</i>. Patrimoniul universal: (W.A. Mozart, L.W. Beethoven, J.S. Bach; Leonardo da Vinci, Michelangelo; W. Shakespeare, P. Picasso, C. Brâncuși ș.a.); <i>educația media, interculturală, ecologică și digitală prin artă; reprezentarea problemelor contemporane prin creații artistice</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context social și comunitar - valorificarea artei ca mijloc de implicare civică, colaborare și leadership prin explorarea instituțiilor culturale, dialogul cu artiștii și participarea la proiecte cu impact comunitar.</i> <i>Exemple: „Leadership prin artă”; „Voluntariat cultural”; „Proiecte comunitare”.</i> <i>Context natural și ecologic - explorarea relației dintre artă, natură și dezvoltare durabilă prin creații artistice inspirate de problemele de mediu și responsabilitatea față de planetă.</i> <i>Exemple: „Arta pentru salvarea planetei”; „Natura – sursă de inspirație și responsabilitate”.</i> Temă cross-curriculară: <i>Eu în arta lumii. (Educație tehnologică și TIC; Educație pentru societate; Limba și literatura română)</i>	- identifică mesaje sociale în artă contemporană; - analizează reprezentarea problemelor actuale; - interpretează rolul artei în societate; - creează conexiuni între artă și realitate.
--	---	---

	Proiect interdisciplinar: Cum poate fi transformată o idee artistică într-un produs cultural relevant pentru comunitate și viitor?	
Unitatea de învățare 2: Exprim propria identitate prin arte		
<i>Valori proiectate la nivelul unității de învățare:</i> creativitate, autenticitate, libertate de expresie.		
Dimensiunea formativă: Limbaj artistic		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
2.1. Analizarea expresivității limbajelor muzicale, vizuale, teatrale și coregrafice ca sisteme de comunicare simbolică și emoțională, manifestând sensibilitate estetică și deschidere față de diversitatea expresiilor artistice. 2.2. Interpretarea mesajului artistic prin raportarea la contextul cultural, intenția creatorului și relația dintre creator, operă și public, formulând judecăți estetice argumentate. 2.3. Analizarea rolului simbolului, metaforei și convenției artistice în construirea mesajului și a semnificațiilor creațiilor artistice,	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Limbajele artei și comunicarea expresivă (<i>expresivitatea sunetului, culorii, formei și mișcării; mesajul artistic și intenția comunicativă; relația dintre emoție și expresie artistică; simbolul și convenția, semnele și codurile artistice</i>). 2. Mesajul artistic și interpretarea (<i>tema, ideea artistică; emoția estetică; simbolul și metafora; contextul interpretării; polisemia mesajului artistic; relația creator operă - receptor/ public</i>). 3. Dialogul dintre arte (<i>relația muzică– imagine (muzica în film; videoclipul artistic; coloana sonoră); relația dans–muzică (ritmul și mișcarea; dansul contemporan; dansul tradițional); relația teatru–literatură (dramatizarea; personajul artistic; expresia narativă; relația teatru - muzică; relația imagine – mișcare)</i>). 4. Interdisciplinaritate artistică perspective experiențiale și aplicative	- identifică expresivitatea sunetului, culorii, formei și mișcării; - explică relația dintre emoție și expresie artistică; - recunoaște semne, coduri și convenții artistice; - interpretează simboluri artistice în contexte diferite - analizează tema, ideea și emoția estetică a unei opere; - explică polisemia mesajului artistic; - compară interpretări diferite ale aceleiași lucrări; - identifică rolul publicului în receptarea artei; - identifică simboluri și metafore în muzică, arte vizuale, teatru și dans; - explică semnificația convențiilor artistice; - interpretează coduri culturale în opere artistice; - realizează conexiuni între simbol și mesaj; - explică relația muzică–imagine (film, videoclip, coloană sonoră);

manifestând gândire critică și reflexivă. 2.4. Interpretarea dialogului dintre arte în creații interdisciplinare și multimedia, apreciind unitatea și complementaritatea expresiei artistice. 2.5. Aplicarea principiilor interdisciplinarității artistice în realizarea unor creații performative și multimedia, manifestând creativitate, colaborare și responsabilitate artistică. 2.6. Argumentarea rolului artei în comunicarea identității personale, a valorilor sociale și morale, manifestând respect pentru diversitatea culturală și responsabilitate civică.	(performance; instalația artistică; multimedia și arta digitală). 5. Comunicarea prin artă (arta și identitatea personală, arta ca protest social, arta și valorile morale). Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context școlar și personal</i> - reflecția asupra propriei identități artistice prin explorarea experiențelor, valorilor și aspirațiilor personale, utilizând diferite limbaje artistice pentru exprimare și comunicare. <i>Exemple:</i> „Portofoliul meu artistic”; „Proiectul meu de viață”; „Manifestul meu artistic”. <i>*Context digital</i> - dezvoltarea capacității de prezentare și promovare a identității artistice prin utilizarea responsabilă a mediilor digitale și a produselor multimedia. <i>Exemple:</i> „Portofoliu digital”; „Brand personal artistic”; „Expoziție online”. Proiect interdisciplinar: Eu în arta lumii – identitate, expresie și comunicare. (Produs final: „Portretul artistic al generației mele”).	- analizează relația dans–muzică și teatru–literatură; - identifică interacțiunea dintre teatru–muzică și imagine–mișcare; - compară forme de expresie interdisciplinară; - participă la activități de tip performance; - analizează instalații artistice și lucrări multimedia; - creează produse artistice integrate; - utilizează mijloace digitale în exprimare artistică; - explică arta ca formă de identitate personală; - analizează arta ca formă de protest social; - interpretează valori morale în opere artistice; - argumentează rolul artei în societate.
Unitatea de învățare 3: Artă – autodepășire și creație. Realizez proiecte artistice personale		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: perseverență, colaborare, implicare civică		
Dimensiunea formativă: Experiență artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva

3.1. Receptarea conștientă și empatică a experiențelor artistice din muzică, arte vizuale, teatru și dans, manifestând sensibilitate estetică și deschidere față de diversitatea expresiilor culturale. 3.2. Interpretarea mesajelor artistice prin receptare activă și dialog cu opera de artă, formulând reflecții și judecăți estetice argumentate. 3.3. Valorificarea experiențelor artistice în dezvoltarea personală, emoțională și socio-afectivă, manifestând autocunoaștere, echilibru și valorificare. 3.4. Aplicarea tehnicilor și mijloacelor de expresie artistică în realizarea unor creații personale și proiecte interdisciplinare, manifestând creativitate, autonomie și responsabilitate. 3.5. Participarea activă la viața culturală a comunității prin inițierea și implicarea în proiecte și activități artistice cu impact social, manifestând responsabilitate civică, spirit de colaborare și respect pentru patrimoniul cultural.	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Experiența artistică și receptarea operei de artă (<i>trăirea emoției estetice și sensibilitatea artistică; reacții afective și experiențe personale generate de contactul cu arta; empatie estetică și reflecție asupra experienței artistice; ascultarea activă, observarea și interpretarea elementelor artistice; dialogul cu opera de artă și argumentarea preferințelor estetice</i>). 2. Arta ca formă de dezvoltare personală și echilibru emoțional (<i>exprimarea emoțiilor prin limbaje artistice; arta și starea de bine; rolul artei în reducerea stresului și dezvoltarea echilibrului emoțional; sănătatea mintală, dezvoltarea socio-emoțională și educația holistică prin experiențe artistice</i>). 3. Participarea culturală și responsabilitatea artistică în comunitate (<i>viața culturală a comunității: festivaluri, expoziții, spectacole și evenimente culturale; dreptul la cultură și accesul la valori artistice; implicarea tinerilor în activități culturale; voluntariat artistic și responsabilitate socială</i>). 4. Atelierul de creație și explorarea tehnicilor artistice (<i>procese creative individuale și de grup</i>);	- manifestă emoție estetică în contact cu opera de artă; - identifică reacții afective și le argumentează; - demonstrează empatie estetică; - reflectă asupra propriei experiențe artistice; - realizează ascultare activă (audiție analitică); - observă și interpretează detalii vizuale, sonore și scenice; - analizează experiența estetică în dans, teatru și muzică; - argumentează preferințele estetice; - participă la dialog critic despre operă; - exprimă emoții prin mijloace artistice; - explică rolul artei în reducerea stresului; - identifică efectul artei asupra stării de bine; - demonstrează conștientizare emoțională și echilibru personal; - corelează arta cu dezvoltarea socio-emoțională; - participă la evenimente culturale (festivaluri, expoziții, spectacole); - analizează rolul comunității în viața culturală; - explică importanța accesului la cultură; - demonstrează interes pentru patrimoniul local. - explică dreptul la cultură; - participă la activități de voluntariat artistic; - demonstrează responsabilitate socială prin artă;
--	---	---

	<i>improvizație, colaj, compoziție vizuală și creație muzicală; storytelling artistic și forme integrate de expresie; realizarea și prezentarea proiectelor artistice personale).</i> Contexte de învățare raportate la noile educații: <i>Context cultural și ecologic – dezvoltarea responsabilității față de patrimoniul cultural și mediul înconjurător prin explorarea, reinterpretarea și valorificarea valorilor artistice în contexte contemporane.</i> <i>Exemple: „Patrimoniul ca responsabilitate”; „Arta și memoria culturală”; „Proiecte eco-artistice”</i> Proiect interdisciplinar: <i>Arta și sustenabilitatea.</i>	- inițiază sau contribuie la proiecte culturale; - valorifică arta ca formă de implicare civică - utilizează tehnici de improvizație artistică; - realizează colaj, compoziție vizuală sau muzicală; - creează produse de tip storytelling artistic; - integrează mai multe limbaje artistice; - își prezintă creația într-o formă coerentă.
Unitatea de învățare 4: Valorific experiența artistică pentru viață și carieră		
Valori proiectate la nivelul unității de învățare: responsabilitate, identitate culturală, inițiativă		
Dimensiunea formativă: Identitate artistică		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării. Elevul/eleva
4.1. Analizarea identității culturale naționale și universale prin intermediul artelor, evidențiind rolul creațiilor artistice în exprimarea valorilor, memoriei și apartenenței culturale. 4.2. Interpretarea identității adolescentului prin forme de expresie artistică și modele culturale diverse,	Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale/ Conținuturi aplicative, contextuale: 1. Arta și identitatea culturală <i>(identitatea culturală națională: simboluri culturale, tradiții și obiceiuri; folclorul muzical și coregrafic ca expresie a valorilor comunității; identitatea europeană și universală: valori culturale comune, spațiul multicultural și dialogul dintre civilizații).</i>	- identifică simboluri culturale naționale; - recunoaște tradiții și obiceiuri reflectate în arte; - analizează folclorul muzical și coregrafic; - explică relația dintre identitatea națională și cea europeană/ universală; - compară spații culturale diferite. - identifică propriul gust artistic; cum?

reflectând asupra valorilor, aspirațiilor și experiențelor personale. 4.3. Analizarea relației dintre tradiție și modernitate în creația artistică contemporană, identificând modalități de transformare și reinterpretare a valorilor culturale. 4.4. Interpretarea fenomenului globalizării culturale și a diversității expresiilor artistice, manifestând deschidere, respect și interes pentru dialog intercultural. 4.5. Proiectarea unui profil artistic personal prin valorificarea experiențelor creative și aplicarea artei în contexte comunitare și sociale, manifestând implicare, inițiativă, responsabilitate și deschidere către colaborare culturală.	2. Identitatea personală și exprimarea de sine prin artă (<i>identitatea adolescentului în raport cu arta și cultura; gustul artistic și formarea preferințelor estetice; modele culturale și influențe artistice; exprimarea emoțiilor, ideilor și experiențelor personale prin creație artistică</i>). 3. Tradiție și modernitate în cultura contemporană (<i>valorificarea tradițiilor prin reinterpretare artistică; motive populare, costume și simboluri tradiționale în creația actuală; muzica tradițională în contexte moderne; arta urbană, cultura digitală și noile forme de expresie artistică; spațiul virtual și noile medii de manifestare culturală</i>). 4. Cultura în contextul globalizării și al diversității (<i>influențe culturale globale și schimburi interculturale; păstrarea identității culturale în societatea contemporană; diversitatea culturală și dialogul dintre culturi; antreprenoriatul cultural: inițiative și proiecte care generează valoare artistică și socială</i>). 5. Profilul artistic personal și implicarea culturală (<i>autocunoașterea prin artă: preferințe artistice, aptitudini și potențial creativ; construirea profilului artistic personal; proiecte artistice comunitare; campanii sociale prin artă, voluntariat cultural și promovarea patrimoniului local</i>). Contexte de învățare raportate la noile educații:	analizează influențe culturale în creații moderne și argumentează, printr-un produs artistic sau digital, importanța păstrării identității culturale. - analizează reinterpretări ale motivelor folclorice; - explică fuziunea tradițional–contemporan; - recunoaște forme de artă urbană și digitală; - interpretează influența culturii contemporane; - identifică influențe culturale globale; - analizează interculturalitatea în artă; - explică raportul dintre global și local; - argumentează importanța păstrării identității culturale; - respectă diversitatea culturală - își identifică aptitudinile creative; - reflectează asupra preferințelor artistice; - își exprimă emoțiile și ideile prin artă; - construiește un profil artistic personal; - formulează intenții de dezvoltare artistică. - participă la campanii sociale prin artă; - contribuie la proiecte de voluntariat cultural; - promovează patrimoniul local; - colaborează în proiecte artistice comunitare; - utilizează arta ca formă de implicare civică.
---	--	--

	<i>Context profesional și antreprenorial – explorarea domeniilor creative, a profesiilor artistice și a posibilităților de valorificare a creației artistice în societatea contemporană.</i> <i>Exemple: „Management cultural”; „Antreprenoriat creativ”; „Carriere în domeniul artelor”.</i> <i>Context global și intercultural – înțelegerea artei ca limbaj universal, mijloc de dialog între culturi și factor de dezvoltare a unei societăți deschise, democratice și sustenabile.</i> <i>Exemple: „Arta ca limbaj universal”; „Diplomație culturală”; „Cooperare artistică internațională”; „Globalizare și identitate culturală”.</i> <i>* Context digital – valorificarea tehnologiilor digitale pentru documentarea, promovarea și comunicarea valorilor artistice și culturale în spațiul virtual.</i> <i>Exemple: „Podcast – Influenceri culturali și arta în spațiul virtual”.</i> Proiect STEAM: <i>Creative Future Hub – de la idee artistică la produs cultural. (Proiect de cercetare, creație și promovare culturală care integrează arta, tehnologia, designul și antreprenoriatul pentru dezvoltarea unor produse culturale inovatoare).</i>	
--	---	--

Finalități:

La sfârșitul clasei a IX-a, elevul/eleva:

- **Integrează experiențe artistice, culturale și personale** în construirea și afirmarea propriei identități culturale și artistice, valorificând limbajele artistice și tehnologiile digitale pentru exprimarea creativă a ideilor, valorilor și atitudinilor personale și sociale.
- **Analizează, interpretează și apreciază critic** creații și fenomene artistice din contexte culturale diverse, utilizând criterii estetice, culturale și argumente relevante, manifestând spirit critic și deschidere către diversitate.
- **Concepe și realizează autonom proiecte artistice și culturale** cu impact educațional, comunitar sau civic, demonstrând creativitate, inițiativă și responsabilitate în procesul de creație.
- **Promovează patrimoniul cultural și valorile democratice** prin inițiative și produse artistice relevante, manifestând respect față de diversitatea culturală și responsabilitate socială.
- **Transferă competențele și experiențele artistice** în contexte educaționale, sociale, culturale și de orientare vocațională, manifestând integritate, autonomie și implicare activă.

6. Bibliografie

1. Anderson, L. W., Krathwohl, D. R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing*. Longman.
2. Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă.
3. Beane, J. A. (1997). *Curriculum Integration: Designing the Core of Democratic Education*. Teachers College Press.
4. Cadrul de referință al Curriculumului Național. Chișinău, 2025 (aprobat prin Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 1272 din 23 iulie 2025). Disponibil: https://mec.gov.md/sites/default/files/crcn_aprobat.pdf
5. Cadrul european de competențe în materie de durabilitate (GreenComp).
6. Codul Educației al Republicii Moldova. (2014). În: Monitorul Oficial nr. 319–324, art. nr. 634. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110112&lang=ro
7. Concepția disciplinei școlare Arte (Niveluri de studii: primar, gimnazial; profilul general). Chișinău, 2026 (aprobată prin Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 1012 din 25.05.2026)
8. Constituția Republicii Moldova. (1994). Monitorul Oficial, nr. 1.
9. Convenția ONU privind Drepturile Copilului. (1989).
10. Cotovițaia, D., Pogolșa L., Exprimarea artistică și sensibilizarea culturală – calea spre o educație de calitate, În: Revista științifică Studiul Artelor și Culturologie: istorie, teorie, practică, 2020, nr.2 (37), p.199-204. ISSN 2345 1408. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/199-204_10.pdf
11. Cotovițaia, D., Goncearuc, M. Educația prin artă-probleme actuale și de perspectivă în formarea competențelor interpretative ale elevului pianist, În: Revista științifică Studia Universitatis Moldaviae, Seria “Științe ale educației”, 2020, nr.11, p.157-161. ISSN 1857-2103.
12. Curriculum Național: Învățământul primar/MECC. Chișinău: Lyceum, 2018
13. Educația muzicală: Curriculum Național: clasele 5-8: Curriculum disciplinar/MECC. Chișinău: Lyceum, 2019
14. Educația plastică: Curriculum Național: clasele 5-7: Curriculum disciplinar/MECC. Chișinău: Lyceum, 2019
15. Dewey, J. (2012). *Artă ca experiență*. București: Humanitas.
16. Fogarty, R. (1991). *Ten Ways to Integrate Curriculum*. Educational Leadership.
17. Gagim, I. (2003). *Dimensiunea psihologică a muzicii*. Chișinău: Știința.
18. Gardner, H. (2016). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. New York: Basic Books.
19. Getty Center for Education in the Arts (1987). *Beyond Creating: The Place for Art in America's Schools*.

20. Jaques-Dalcroze, É. (1921). *Rhythm, music and education*. London: Chatto & Windus.
21. Kandinsky, W. (1977). *Concerning the spiritual in art*. New York: Dover.
22. Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall.
23. Strategia „Educația 2030”. Ministerul Educației și Cercetării, Chișinău (2021).
24. Concepția dezvoltării curriculumului școlar. Chișinău. Ministerul Educației și Cercetării. (2025).
25. Metodologia de evaluare a curriculumului. Ministerul Educației și Cercetării. Chișinău. (2025).
26. Moss, P. (2016). *Loris Malaguzzi and the Schools of Reggio Emilia*. London: Routledge.
27. Neacșu, I. (2010). *Instruire și învățare*. București: Didactică și Pedagogică. 42.
- OECD. (2021). *Starting Strong VI*. Paris: OECD Publishing.
28. Orff, C. (1978). *The Schulwerk: Its origins and aims*. Mainz: Schott.
29. Piaget, J. (1972). *The Principles of Genetic Epistemology*. New York: Basic Books.
30. Raport final de evaluare a curriculumului la disciplina școlară Educație muzicală. Chișinău, 2025.
31. Raport final de evaluare a curriculumului la disciplina școlară Educație plastică. Chișinău, 2025.
32. Stanislavski, K. (1989). *An actor prepares*. London: Methuen.
33. Vacarciuc, M., Strategii de optimizare a calității procesului educațional muzical prin valorificarea aspectelor specifice ale Art-pedagogiei. CZU: 373.3:78
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/382-385_10.pdf.
34. Vacarciuc M., Talpă, S., Incursiuni în opera coregrafică: Suport de curs.- Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Catedra Pedagogie Preșcolară, Educație Fizică și Dans.. Chișinău: CEP UPSC, 2023. 79 p. ISBN 978 9975-46-784-1. dir.upsc.md <https://dir.upsc.md/handle/123456789/5378>.